

EKONOMI-
HÖGSKOLAN

Företagsekonomiska
institutionen
FEKH69
Examensarbete i
redovisning på kandidatnivå
VT23

What's the name of the game?

Om resultatjustering när mandaten står på spel

En kvantitativ analys om hur valcykeln påverkar resultatjusteringen i svenska kommuner

Författare:

Julia Jankovic
Mari-Ling Komber
Linnéa Petersson

Handledare:

Mattias Haraldsson

Medbedömare:

Anna Glenngård

Förord

Tack till vår handledare Mattias Haraldsson som varit oss till stor hjälp genom hela processen och som lett oss tillbaka i rätt riktning när vi vandrat från stigen. Vi vill även se till att tacka Antonio Marañon på Statistiska institutionen vid Lunds universitet som alltid gett oss ett glatt bemötande och varit till stöd för oss i utförandet och analysen av resultaten.

Lund, Maj 2023

Julia Jankovic

Mari-Ling Komber

Linnéa Petersson

Sammanfattning

Examensarbetets titel: What's the name of the game? – Om resultatjustering när mandaten står på spel – *En kvantitativ analys om hur valcykeln påverkar resultatjusteringen i svenska kommuner.*

Seminariedatum: 2 Juni 2023

Kurs: FEKH69, Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 hp

Författare: Julia Jankovic, Mari-Ling Komber, Linnéa Petersson

Handledare: Mattias Haraldsson

Fem nyckelord: Resultatjustering, Kommunal redovisning, Valcykel, Reningsbad, Resultatutjämning

Syfte: Syftet med denna studie är att undersöka om några samband förekommer mellan resultatjustering och valcykler i svenska kommuner för kommunalvalen under 2014 samt 2018. Detta görs genom att analysera förhållandet mellan året före val och olika underliggande ekonomiska resultat, samt valåret och maktskiften i kombination med ett ekonomiskt underskott.

Metod: Genom att kvantitativt undersöka kommunernas offentliga bokslut och valcykler, belyser denna studie fenomenet resultatjustering och dess potentiella koppling till politiska motiv. Studien använder sig av variabelberäkningar som tagits fram med utgångspunkt i Odd Stalebrinks (2007) studie, och testar lämpligheten av dessa med paneldataregressioner.

Teoretiska perspektiv: Den teoretiska ståndpunkten som används genom uppsatsen är public choice som beskriver hur politiker och deras intressenter befinner sig i ett gemensamt spel om egennyttan och allmännyttan.

Resultat: Utifrån de sex hypoteserna som testas, uppvisar två av dem statistiskt signifikanta samband som styrker tidigare forskning. Under året före val återfinns samband där resultatjustering förekommer i anslutning till överskott i det underliggande resultatet. Övriga hypoteser kan antingen inte uttalas om med signifikant säkerhet eller inte analyseras på grund av bristande antal observationer.

Slutsats: Studien bidrar med insikter i när svenska kommuner använder sig av resultatjustering för att uppvisa gynnsamma resultat, vilket sker två år och ett år före valet.

Abstract

Title: What's the name of the game? – On earnings management when mandates are on the line – *A quantitative analysis on how the electoral cycle affects earnings management in Swedish municipalities.*

Seminar date: 2 June 2023

Course: FEKH69, Business Administration: Bachelor Degree Project in Financial and Management Accounting Undergraduate Level, 15 ECTS-credits

Authors: Julia Jankovic, Mari-Ling Komber, Linnéa Petersson

Advisor: Mattias Haraldsson

Key words: Earnings Management, Municipal accounting, Election periods, Big bath accounting, Profit equalization

Purpose: The aim of this study is to explore the relationship between earnings management in conjunction with electoral cycles for Swedish municipal elections during the years 2014 and 2018. This is done by analyzing the relationships between the year prior to the election and underlying financial performance, as well as the electoral year and shift of power in the municipal board in association with a deficit.

Methodology: This study depicts the phenomenon of earnings management and its potential connection to political incentives by quantitatively examining municipalities' public financial statements. The study uses variable calculations developed by Odd Stalebrink (2007) and tests their suitability on panel data regressions.

Theoretical perspectives: The theoretical standpoint used throughout the study is public choice, which describes how politicians and their stakeholders choose between self-interest and public interest.

Result: Of six hypotheses, two demonstrated statistical significance which reveal that, though earnings management occurs, it is mainly concentrated to the years preceding an election. This is in line with previous research. The years preceding the election displayed a relationship where earnings management occurred in conjunction with surpluses. The other hypotheses, however, either showed no statistical significance or included too few data points to conduct analyses.

Conclusions: The study contributes to further research by providing insights on at which points in time municipalities utilize earnings management to present beneficial financial results.

Innehållsförteckning

1. Inledning – Justeringar i den lokala demokratin.....	7
1.1 Inledning – Redovisningens roll i kommunala val.....	7
1.2 Drivkrafter att justera ekonomiska resultat.....	8
1.3 Problemformulering – Valcykelns påverkan på resultatjustering.....	10
1.4 Studiens syfte och frågeställning.....	11
2. Institutionalia – Regler, lagar och processer.....	13
3. Teorier och hypoteser – Resultatjustering i kontext.....	15
3.1 Resultatjustering i offentlig och privat sektor.....	15
3.2 Tidigare forskning.....	16
3.2.1 Resultatjustering i privat sektor.....	17
3.2.2 Resultatjustering i kommuner.....	17
3.2.3 Politisk påverkan på resultatjustering.....	19
3.3 Public choice.....	22
3.3.1 Signalering genom redovisningsinformation.....	23
3.4 Hypotesformulering.....	24
3.4.1 Hypotes 1 – Resultatutjämnning före valet.....	24
3.4.2 Hypotes 2 – Maktskifte och reningsbad efter valet.....	25
4. Metod - Att hitta samband i resultaträkningen.....	28
4.1 Vetenskaplig utgångspunkt.....	28
4.2 Empirisk metod.....	29
4.2.1 Insamling av data, urval och bortfall.....	29
4.2.2 Val av metod och modell – Hur mäts resultatjustering?.....	30
4.2.3 Alternativa metodval.....	32
4.3 Operationalisering.....	32
4.3.1 Beroende variabel.....	34
4.3.2 Oberoende variabler.....	34
4.3.3 Kontrollvariabler.....	37
4.4 Statistiska analyser.....	39
4.4.1 Univariat analys – Beskrivning och anpassning av materialet.....	40
4.4.2 Bivariat analys – Multikollinearitet.....	41
4.4.3 Multivariat analys – Regression och regressionsdiagnostik.....	42
4.4.4 Hypotesprövning.....	43
4.5 Ytterligare analyser.....	44
5. Resultat – Vad säger siffrorna?.....	46
5.1 Deskriptiv statistik.....	46

5.2 Bivariat statistik.....	47
5.3 Multivariat statistik.....	49
5.3.1 Hypotes H1A – Resultatutjämnin g vid stort överskott.....	50
5.3.2 Hypotes H1B – Resultatutjämnin g vid litet överskott.....	51
5.3.3 Hypotes H1C – Resultatutjämnin g vid underskott.....	52
5.3.4 Hypotes H2A – Reningsbad vid maktskifte.....	52
5.3.5 Hypotes H2B – Reningsbad vid underskott.....	53
5.3.6 Hypotes H2C – Reningsbad vid maktskifte och stort underskott.....	53
5.4 Valcykeln.....	54
6. Analys och diskussion – Att förstå resultaten.....	55
6.1 Valets påverkan och politiska incitament.....	55
6.1.1 Signifikant samband mellan valcykel och resultatjustering.....	55
6.1.2 Inget signifikant samband för underskott.....	56
6.1.3 Resultatjustering vid maktskifte kan inte bevisas.....	57
6.1.4 Valcykelns påverkan på kommunernas resultatjustering.....	59
6.2 Praktiska implikationer.....	60
6.3 Stalebrink – rätt till rätt syfte.....	61
6.4 Reflektioner från arbetets gång.....	62
6.5 Fortsatt forskning.....	63
7. Slutsatser.....	64
7.1 Sammanfattning.....	64
7.2 Slutsatser.....	65
Bilagor.....	66
Källhänvisning.....	70

Definitioner och begrepp

Offentlig sektor – Den offentliga sektorn omfattar den delen av ekonomin som drivs av staten och andra offentliga institutioner för att tillhandahålla utbildning, hälso- och sjukvård, rättsväsende, socialt skydd, infrastruktur och andra offentliga tjänster. Kommuner tillhör den offentliga sektorn.

Valcykel – I denna uppsats utgörs en valcykel av fyra år: två år före ett allmänt val till och med ett år efter ett valår.

Redovisningsinformation – Med redovisningsinformation menas alla underlag som publiceras i samband med bokslut. Detta omfattar resultat- och balansräkning samt annan information som nämns i årsredovisningen eller kvartalsrapporter.

Resultatjustering // Earnings management – *Earnings management* är ett paraplybegrepp som brukar antyda att det finns en avsikt att manipulera finansiella rapporter i egenintresse. I uppsatsen används den svenska översättningen resultatjustering. Denna uppsats behandlar främst två varianter av resultatjustering:

Reningsbad – Reningsbad är en strategi som ofta är förknippad med att rapportera stora underskott. Detta innebär i praktiken att ett underskott ökas genom att tidigare uppskjutna kostnader ackumuleras och försämrar ett redan negativt resultat. Genom att lägga kostnader på redan dåliga resultat kan exempelvis kommuner öka möjligheten att generera små överskott i framtiden.

Resultatutjämning – Används för att jämna ut fluktuationer i resultatet över flera perioder. Målet med resultatutjämning är att få det ekonomiska resultatet att verka mer stabilt och förutsägbart.

Diskretionära av- och nedskrivningar – Diskretionära av- och nedskrivningar är den del av den bokföringsmässiga värdeminskningen av tillgångar som organisationen medvetet väljer att justera för att påverka resultatet i resultaträkningen.

1. Inledning – Justeringar i den lokala demokratin

Inledningen har för avsikt att introducera läsaren i ämnet som behandlas. Eftersom resultatjustering i kommuner undersöks i förhållande till valcykeln, beskrivs redovisningens betydelse för väljare, resultatjustering samt hur detta kan användas som strategi inför val för att främja den egna politiken. Slutligen lyfts studiens syfte och en förklaring av ämnets aktualitet i en svensk demokratisk kontext.

1.1 Inledning – Redovisningens roll i kommunala val

”Mariestad har stenkoll på ekonomin” (Lindström, 2018, s. 4), ”Nuvarande politiska ledningen Hela Edas Lista och Vänsterpartiet har inte varit kapabla att hantera ekonomin” (Carle, 2018, s. 9) och ”Det är ju en ekonomi i rejäl svikt och det skapar misstro” (Sohlander Cassel, 2018, s. 6). Citaten är exempel på uttalanden från kommunpolitiker i lokal press veckorna före kommunvalet 2018. Uttalandena visar en politisk vilja att kommunicera ens goda förmåga, eller motståndarnas oförmåga, att styra kommunen genom att peka på de ekonomiska resultaten. Beteendet kan förklaras av att den offentliga ekonomiska redovisningens roll är att främja ansvarsutkrävande och informera medborgare om hur väl det sittande politiska styret följer de ekonomiska ramarna. Redovisning ger därför en grund för att bedöma politikernas prestationer och att säkerställa att de är ansvariga för att uppfylla de åtaganden de har gentemot medborgarna (Laughlin, 2012).

Ett sätt för medborgarna att utöva sitt ansvarsutkrävande är genom kommunvalet som vart fjärde år avgör vilka politiker som får mandat att styra kommunen den kommande mandatperioden (Valmyndigheten, 2023; Lag 2022:629). En väljare som är missnöjd med hur styrande partier har utövat sin makt i hemkommunen föregående mandatperiod kan lägga sin röst på ett annat parti. Samtidigt kan väljaren rösta på styrande partier om den bedömer att styrande politiker bör ha makten ytterligare fyra år.

Den här studien tittar närmare på hur väl redovisningen återspeglar kommunernas ekonomiska verklighet. För att medborgarna ska kunna fatta välgrundade beslut i de demokratiska valen krävs tillförlitlig redovisning som ger insyn i hur skattepengarna har hanterats på ett ansvarsfullt

och försvarbart sätt (Donatella, 2016). Redovisning kan därmed ses som ett verktyg för medborgarna att utvärdera politikernas arbete och utföra ansvarsutkrävande utifrån den informationen (Zimmerman, 1977). Samtidigt finns det vetenskapliga undersökningar som visar att det förekommer en avsiktlig manipulering av redovisningen i de svenska kommunernas redovisning (Stalebrink, 2007; Donatella, 2016; 2020; Donatella, Haraldsson & Tagesson, 2019). Fenomenet benämns med olika begrepp i forskningen, bland annat förekommer earnings management och artificiell styrning. I denna uppsats tillämpas den svenska översättningen “resultatjustering”.

1.2 Drivkrafter att justera ekonomiska resultat

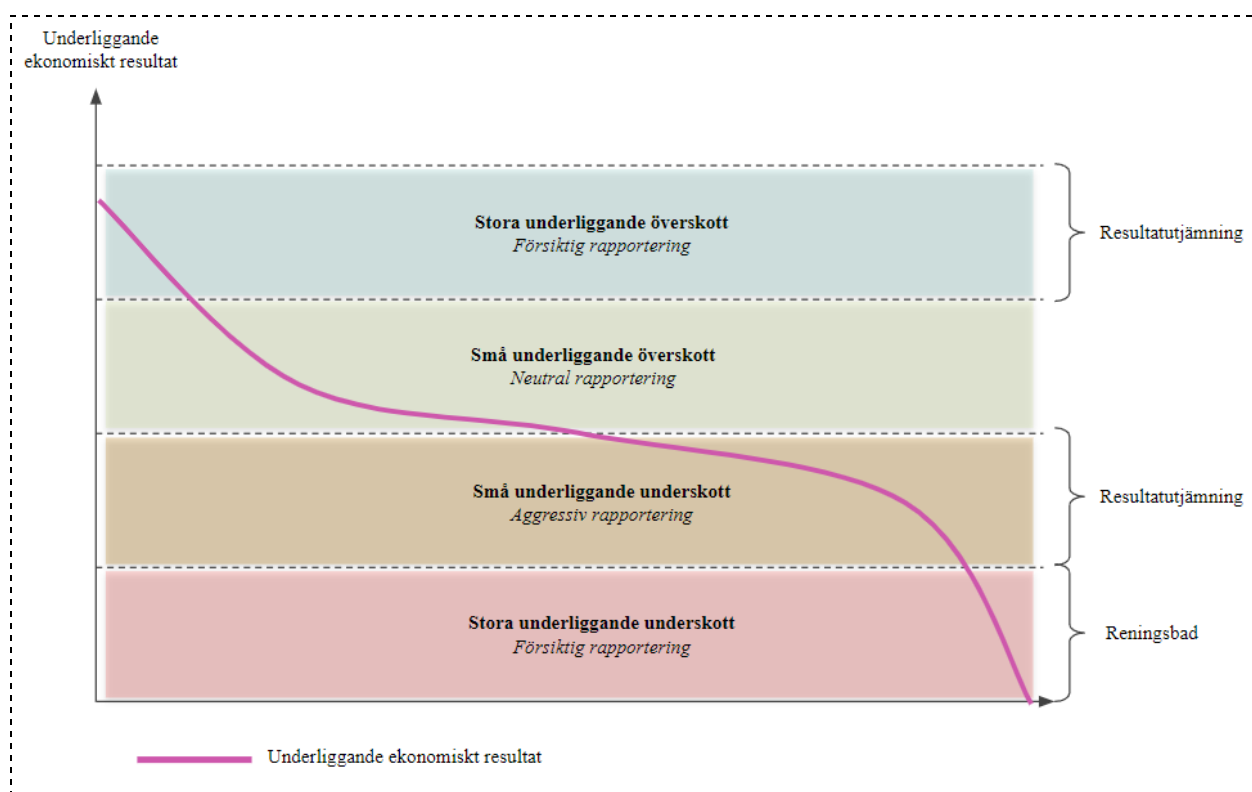
I Sverige redovisar kommuner enligt bokföringsmässiga grunder. Redovisningsmetoden innebär att inkomster och utgifter periodiseras till den specifika redovisningsperioden där de redovisas som intäkter och kostnader. Syftet med bokföringsmässiga grunder är att resultatet ska återspegla skillnaden mellan de resurser som har mottagits och förbrukats under den aktuella perioden (SFS 1995:1554; FAR-online, 2023). Eftersom redovisning enligt denna metod kräver viss subjektiv bedömning skapas en möjlighet att rapportera på ett sätt som snarare visar en fördelaktig bild av verkligheten, än att återspegla den underliggande ekonomin (Healy & Wahlen, 1999; Donatella, 2020).

Till skillnad från den privata sektorn, där höga positiva ekonomiska resultat är eftersträfvade, kan kommunpolitiker få utstå kritik om resultatet är alltför positivt eftersom det kan tyda på för höga skattesatser eller låg kvalitet på den kommunala servicen. Kommunpolitiker vill även undvika negativa ekonomiska resultat, eftersom det kan tyda på oförmåga att hantera kommunens ekonomi och därmed leda till kritik från politiska motståndare (Cohen, Bisogno & Malkogianni 2019; Donatella, 2020).

Både svensk och internationell forskning har visat att resultatjustering förekommer. Stalebrink (2007) observerade att det förekommer resultatjustering i svenska kommuner, medan (Donatella, 2020) senare konstaterade att politisk konkurrens i Sverige kan leda till en större benägenhet att justera finansiella resultat. I båda undersökningarna användes procentuella skillnader i diskretionära av- och nedskrivningar mot tidigare år, alltså av- och nedskrivningar som har gjorts

för att justera resultatet. Metoden som Stalebrink introducerade testar sambandet mellan möjligheter för resultatmanipulering och motiverande faktorer.

Figur 1.1 visar hur kommuner förväntas att justera resultaten vid olika nivåer av underliggande resultat. Dessa kategoriseras utifrån Donatella (2016, se figur 1.1) som menar att incitamenten att rapportera aggressivt eller försiktigt beror på det underliggande ekonomiska resultatet. Skillnaden mellan dessa är huruvida intäkter och/eller kostnader senare- eller tidigareläggs och beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.4.

Figur 1.1 – Donatella (2016) om underliggande ekonomiskt resultat som incitament till resultatjustering

Koppling mellan resultatjustering i kommuner och politiska faktorer görs även i internationell forskning. Forskning om Portugal (Ferreira, Carvalho & Pinho, 2013), Italien (Capalbo, Lupi, Smarra & Sorrentino, 2020) och Grekland (Cohen & Malkogianni, 2022) har visat att det även finns en koppling till valcykeln då resultatjustering förekommer i högre utsträckning i bokslutet för året före ett val och bokslutet som behandlar valåret. En sådan undersökning, som gör en

koppling mellan valcykel och resultatjustering, har inte gjorts i Sverige enligt den litteratursökning som genomfördes (se avsnitt 3.2.3 om politisk påverkan på resultatjustering).

1.3 Problemformulering – Valcykelns påverkan på resultatjustering

Enligt teorin om public choice, som kommer att presenteras närmare i avsnitt 2.3, agerar politiker främst av egenintresse för att trygga fortsatt mandat i syfte att göra framsteg i sin politiska karriär. Det är i politikernas intresse att göra strategiska val på ett sätt som tjänar deras egennyttan (Tullock, Seldon & Brady, 2002). Samtidigt gynnas politikerna inte av att redovisa hur de vill, utan de måste följa regleringar och normer för att upprätthålla legitimitet (Carpenter & Feroz, 2001). Det är därför av demokratiskt intresse att identifiera i vilken utsträckning politiker manipulerar kommunal redovisning för sin egen vinning, eftersom valets utfall har en direkt påverkan på kommunens invånare. Väljare vill ha tillförlitlig information från kommunerna som bevisar att de lagt sitt förtroende hos rätt personer. Samtidigt påpekar Zimmerman (1977) att väljare ofta saknar intresse för att djupdyka i kommunernas bokslut och därmed förlitar sig på att denna stämmer och på att revisorer och experter alarmerar om oegentligheter.

Resultatjustering är en metod där olika redovisningstekniker används för att manipulera en organisations resultat i de finansiella rapporterna (Schipper, 1989), ofta i syfte att få räkenskaperna att framstå som mer positiva (Healy & Wahlen, 1999). Nya företagsledningar i den privata sektorn har ibland incitament att förringa ett tidigare resultat för att kunna uppvisa bättre resultat vid nästa tillfälle, för att på så sätt avlegitimera den tidigare styrningen och försköna sin egen (Moore, 1973; Elliott & Shaw, 1988; Xie, Davidsson & DaDalt, 2003). Detta tankesätt går även att tillämpa på kommunal redovisning i och med valet vart fjärde år som kan tänkas öka incitamenten hos politiker att tilltala väljare för att driva sin egennyttan.

Från andra länder finns forskning som tyder på att det finns en påverkan mellan allmänna val och resultatjustering. Ferreira et al. (2013) fann att kommuner i Portugal tenderar att presentera bokslut med en högre grad av resultatjustering inför ett valår. Samma resultat har visats i grekiska kommuner (Cohen et al. 2019; Cohen & Malkogianni 2022) medan det inte fanns något sådant signifikant samband i Italiens kommuner (Cohen et al. 2019). Även bokslutet för året då ett val ägt rum uppvisar större grad av resultatjustering (Cohen et al. 2019; Capalbo et al. 2020)

Forskning i södra Europa visar att det finns kopplingar mellan valcykeln och resultatjustering. Att det ekonomiska resultatet till synes strategiskt justeras för att kommunen ska uppvisa ett annat resultat än det som bäst speglar verkligheten inför och efter ett val kan vara problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv eftersom väljare inte får opartisk information.

Empiriska undersökningar om svenska kommuners resultatjustering kopplat till valcykeln lyser med sin frånvaro. Valcykler ger samtidigt en utmärkt möjlighet att undersöka redovisningens roll i den politiska processen (Ramanna & Roychowdhury, 2010), eftersom den partipolitiska politiseringen är stark i svenska kommuner jämfört med andra länder (Klok & Denters, 2013; Donatella, 2020). En jämförelse mellan resultat från Sverige och tidigare undersökningar i Portugal, Grekland och Italien kan ge insikter i gemensamma mönster eller skillnader i användningen av resultatjustering i olika politiska sammanhang. Det kan ge en bredare och mer mångsidig bild av resultatjustering och dess politiska implikationer.

Samtidigt tillämpar svenska kommuner redovisningsstandarder som till stor del är harmoniserade med International Public Sector Accounting Standards Board (Donatella, 2020). Att undersöka orsaker till varför resultatjustering förekommer i svenska kommuner är därför viktigt ur ett demokratiskt perspektiv eftersom det kan bidra till att minska olämpliga ageranden från politiker. Genom en ökad medvetenhet hos politiska lekmannarevisorer, anlitate sakkunniga revisorer och standardsättare kan resultatjustering som snedvrider de ekonomiska resultaten i kommuner reduceras.

Med detta i ryggen anses politikernas påverkan på redovisningen i de svenska kommunerna vara aktuellt och intressant även i andra delar av världen.

1.4 Studiens syfte och frågeställning

Röstsedeln i kommunvalet är ett av de viktiga verktygen som invånare kan nyttja för att utkräva ansvar från lokala politiker. Informationen i den kommunala redovisningen är ett sätt för de röstberättigade att utvärdera styrande politikernas prestationer, vilket gör rapporterna till en viktig pelare i den svenska demokratin.

Tidigare forskning visar att resultatjustering förekommer i svenska kommuner och att politisk konkurrens ökar benägenheten för justerade ekonomiska resultat. Samtidigt finns det inga juridiska sanktioner i det svenska systemet mot kommuner som överskrider gränsen för vad som anses vara god redovisningssed, när siffrorna medvetet justeras till önskvärt resultat.

Denna studies syfte är därför att undersöka huruvida resultatjustering förekommer i svenska kommuner i samband med valcykler. Justerar kommunerna sitt resultat året före ett val för att öka förtroendet hos väljarbasen? Om det sker ett maktskifte i kommunfullmäktige, är det mer sedvanligt att genomföra ett reningsbad för att gynna sina egna framtida ekonomiska resultat?

Stalebrink (2007) undersökte endast ekonomiska faktorer i sin studie, utan att ta någon större hänsyn till politik sin modell. Donatella (2020) utgick också från Stalebrinks (2007) modell, men undersökte istället hur politiska faktorer påverkar resultatjustering i de svenska kommunerna. I denna uppsats ska modellen användas i en angelägen kontext genom att undersöka resultatjustering i förhållande till valcyklar och valår. Frågeställningen för denna uppsats är därmed följande:

Kan något samband dras mellan resultatjustering och valcyklerna i svenska kommuner för kommunalvalen under 2014 samt 2018?

2. Institutionalialia – Regler, lagar och processer

Detta avsnitt skall ge läsaren en förståelse för de lagar, regler och processer som är relevanta för uppsatsens syfte.

I Sverige arrangeras allmänna val vart fjärde år, där politiska företrädare väljs för att styra riksdag, regioner och kommuner. Enligt proportionalitetsprincipen fördelas partiernas mandat enligt antalet röster, vilket skapar en demokratiskt vald uppsättning av förtroendevalda som företräder väljarnas åsikter (Valmyndigheten, 2023; Lag 2022:629). Partierna har möjlighet att forma koalitioner och tillsammans styra över respektive enhet (SKL, 2018). Inför ett allmänt val är redovisningen, som tidigare nämnt, ett av underlagen för beslut som medborgare kan använda sig av (Zimmerman, 1977). Det finns således ett krav på kommunerna om effektivitet och transparens för att skapa förtroende (Carlsson, Sandell & Tagesson, 2014), eftersom det finns ett informationsgap mellan väljare och politiker (György, 2012).

Det är politikerna i kommunstyrelsen som ansvarar för att upprätta delårsrapporter och årsredovisningar, medan politikerna i kommunfullmäktige godkänner dessa. Årsredovisningen granskas av revisorer som utses av kommunfullmäktiges ledamöter (Lag 2017:725). Syftet med politiskt valda revisorer är att ge medborgarna insyn och kontroll över hur politikernas beslut genomförs i verksamheten (SKR, 2023:a). Revisorerna, som granskar årsredovisningen, kan rapportera eventuella brister till kommunfullmäktige, vilket kan resultera i att kommunfullmäktige beslutar om åtgärder eller ytterligare granskning (Lag 2017:725).

Kommuner hushåller med sina ekonomiska medel och eventuella överskott eller underskott regleras genom balanskravet som innebär att en kommuns intäkter bör vara måttligt högre än dess kostnader. Om en kommun redovisar ett underskott måste detta regleras inom tre år, med mindre kommunen inte äskar om synnerliga skäl (Lag 2017:725). Vid ett framträdande överskott kan kommunen istället välja att överföra del av denna till en resultatutjämningsreserv (Lag 2017:725). År 2013 infördes regler om en resultatutjämningsreserv. Den nya lagstiftningen innebär att kommuner kan använda reserven för fluktuationerna i intäkter över en konjunkturcykel. Medel från reserven får endast användas om årets resultat är negativt (SKR, 2020).

Från och med räkenskapsåret 2019 trädde en ny lagstiftning i kraft för den kommunala redovisningen. Utöver ny struktur i resultaträkningen, där investeringar och drift särredovisas, innebar den nya lagstiftningen bland annat att pensionsplaceringar och andra finansiella anläggningstillgångar ska värderas till verkligt värde. Möjligheten till uppskrivningar av sådana tillgångar tas bort och tidigare gjorda uppskrivningar måste återföras. Lagändringen innebär också att nyttjandeperioder, i stället för ekonomisk livslängd, ska styra avskrivningar med syftet att ge en mer rättvisande bild av tillgångens värde (SOU 2016:24).

Genom att använda redovisningsdata kan kommuner även internt övervaka och reglera sina ekonomiska aktiviteter för att säkerställa noggrannhet och integritet vid rapportering av resultat och budgetuppföljning. Tillgång till redovisningsinformation kan underlätta för kommuner att implementera robusta interna kontrollmekanismer och etablera transparenta styrstrukturer (Sandberg & Sturesson, 1996). Dessa åtgärder hjälper till att avhjälpa resultatstyrning genom att främja ansvarsskyldighet, säkerställa efterlevnad av regelverk och främja en kultur av etisk finansiell förvaltning inom den offentliga sektorn (Arnaboldi & Lapsley, 2009).

Sanktionsmöjligheterna vid brister i den kommunala redovisningen i Sverige är begränsade. Om kommunfullmäktiges ledamöter godkänner en årsredovisning och den inte överklagas av en kommuninvånare inom tre veckor vinner den laga kraft (Lag 2017:725). Detta innebär i praktiken att årsredovisningen, oavsett innehåll, då blir lagenlig (Lundin, 2010). Vid en överklagan inom tidsfristen har förvaltningsdomstolen ingen möjlighet att tvinga kommunen att upphäva beslutet om godkännande, även om de kan ålägga kommunen att göra detta (Donatella, 2016). Om kommunfullmäktige anser att delårs- eller årsredovisningen skulle avvika tillräckligt gravt för att ansvarsfrihet inte skulle beviljas för kommunstyrelsen finns det inga direkta sanktioner som kan påföras kommunstyrelsens ledamöter (Lundin, 2010). Det personliga ansvar som de enskilda förtroendevalda har innebär att de personligen kan dömas för trolöshet mot huvudman eller mottagande av muta (SOU 2016:24). Samtidigt är lagstiftningen tandlös gentemot kommunen som juridisk person för avsteg från de kommunala redovisningsbestämmelserna, till skillnad från motsvarande årsredovisningslag och redovisningslag för den privata sektorn som har kopplingar till brottsbalken (Falkman & Tagesson, 2008).

3. Teorier och hypoteser – Resultatjustering i kontext

I detta avsnitt beskrivs resultatjustering samt teorin om public choice mer detaljerat för att ge läsaren en intersubjektiv förståelse för uppsatsens teoretiska ramverk och dess studieobjekt i relation till tidigare forskning. Därefter framställs de hypoteser som kommer att undersökas framöver, som är baserade på problematiseringen i föregående avsnitt samt tidigare forskning.

3.1 Resultatjustering i offentlig och privat sektor

Vanligt förekommande definitioner av resultatjustering brukar tala om att det finns en avsikt hos ledningen att manipulera finansiella rapporter för sin egen vinning eller i syfte att vilseleda externa intressenter (Kirschenheiter & Melumad, 2002; Walker, 2013). Denna definition har en negativ innebörd och associeras vanligtvis med oegentligt beteende. Å andra sidan har Walker (2013) en bredare syn på begreppet och argumenterar för att inte all resultatjustering är av ondo. Författaren framhåller att definitionen endast inkluderar redovisningsval som inte överskrider GAAP (Generally Accepted Accounting Principles), men noterar att “[...]high levels of EM often precede fraud.” (Walker, 2013, p. 446). I denna uppsats görs ingen skillnad mellan resultatjustering inom och utanför redovisningsstandarder.

Donatella (2016) skiljer på två olika typer av resultatjustering; den artificiella och reella formen. Reell resultatjustering syftar till styrning av resultat genom att strukturera transaktioner av betydande intäkts- och kostnadsposter, därför måste denna typ av styrning äga rum under räkenskapsåret för att få önskad effekt. Inom den kommunala sektorn kan detta innebära strukturering av poster såsom underhåll av materiella anläggningstillgångar avseende bland annat gator och fastigheter. Artificiell styrning innebär att ledningen använder sig av eget omdöme i de finansiella rapporterna och kan därför inträffa efter räkenskapsårets slut, när upprättandet av bokslutet sker. Donatella (2016) argumenterar för att denna uppdelning av resultatjustering är relevant att upprätthålla även inom den offentliga sektorn, eftersom det är två separata och i grunden olika sätt att styra resultat på.

I forskning om den privata sektorn argumenterar bland annat Healy och Wahlen (1999) för att det egna omdömet möjliggör resultatmanipulation och snedvriden resursfördelning. Det skapar möjligheten för ledningen att välja att presentera information, uppskattningar och valda redovisningsmetoder som inte återspeglar verksamhetens underliggande ekonomi på ett korrekt sätt (Healy & Wahlen, 1999). Å andra sidan kan det finnas viss nytta i att använda resultatjustering då denna kan förtydliga och bättre kommunicera underliggande resultat till externa intressenter (Healy & Wahlen, 1999; Walker, 2013), vilket då istället minskar den rådande informationsasymmetrin mellan parterna.

Den offentliga sektorn anammar i allt högre grad de strukturer och normer som tillämpas inom den privata sektorn (Pilcher & Van Der Zahn, 2010). Därigenom blir det relevant att observera huruvida erkända problem, som manipulation av redovisning, inom den privata sektorn också överförs till den offentliga sektorn. Pilcher och Van Der Zahn (2010) menar att det finns ett allt större incitament för den offentliga sektorn att manipulera externa finansiella rapporter. Incitamenten växer i takt med att den offentliga sektorn möter växande påtryckningar att prestera och utnyttja resurser effektivt från väljare, media och allmänheten. Ofta består det politiska styret i en kommun av flera partier och det är detta styre som står till svars för den politik som bedrivits (Donatella, 2016). Därigenom menar Donatella (2016) att det huvudsakligen är det politiska styret i kommunen som har incitament att styra de resultat som rapporteras i önskad riktning.

Resultatjustering representerar således inte bara en typ av handling, det är snarare ett paraplybegrepp för olika tillvägagångssätt att påverka en organisations finansiella rapporter.

3.2 Tidigare forskning

Forskning om resultatjustering har huvudsakligen ett fokus på den privata sektorn. Över tid expanderade intresset till den offentliga sektorn för att ta reda på om, och i vilken utsträckning, resultatjustering förekommer. Utfallet av denna forskning är att den offentliga sektorn använder resultatjustering, både i kommunägda företag och andra offentliga verksamheter som kommuner och regioner. Numera handlar forskningen i mindre utsträckning om huruvida resultatjustering inträffar och mer om vilka incitament som ligger bakom justeringarna i offentlig verksamhet (Bisogno & Donatella, 2021).

Nedan presenteras tidigare forskning i den privata sektorn, som övergår till en genomgång av förekomsten av resultatjustering i offentliga sektorn. Det som utmärker offentlig styrning är att politiker sitter vid rodret. Det innebär, enligt teorin om public choice som definieras mer ingående nedan, att politiker vill använda redovisning som en handelsvara för att upprätthålla sitt förtroende gentemot medborgarna (Zimmerman, 1977). Till sist ställs relevant litteratur från en genomgång upp i en tabell där bland annat artiklarnas metoder och teorier presenteras på ett överskådligt sätt.

3.2.1 Resultatjustering i privat sektor

Resultatjustering i den privata sektorn är väl beforskad. Det finns omfattande bevis för resultatjustering i både individuella företag och i studier av företag i allmänhet (Jones, 2011). Forskningen visar att det finns incitamenten i den privata sektorn till att bland annat påverka aktieägare och andra intressenters uppfattning om företagets ekonomiska prestation, uppnå mål i bonussystem och att uppnå avtal med långgivare (Arcas & Marti, 2016). Incitamenten att använda resultatjustering i privat sektor är alltså att skapa en fördelaktig bild av företagets ekonomiska resultat, vilket ofta är ett högt positivt resultat (Pilcher & Vand der Zahn, 2010).

3.2.2 Resultatjustering i kommuner

Förutsättningarna för forskning inom resultatjustering i den privata sektorn skiljer sig från samma ämne i den offentliga sektorn. Organisationer i den offentliga sektorn utfärdar inte aktier på aktiemarknaden på samma sätt som den privata sektorn, vilket förändrar incitamenten för resultatjustering. Samtidigt har redovisningen i offentliga verksamheter ett bredare användningsområde för fler intressenter (SOU 2016:24). Transparens i kommunal bokföring stärker demokrati och beslutsfattande och därmed kan kommuner och icke-vinstdrivna företag använda redovisningsinformationen för intern styrning och kommunikation (Haraldsson, 2016).

Som nämnts tidigare tillämpas redovisning på bokföringsmässiga grunder i svenska kommuner (Donatella, 2016), vilket är samma redovisningsmetod som används i privat sektor. Att applicera bokföringsmässiga grunder i den offentliga sektorn kan emellertid leda till resultatjustering eftersom metoden kräver subjektiva bedömningar angående periodiseringar och värderingar av

tillgångar (Vinnari & Näsi, 2008). Författarna poängterar att resultatjustering därför kan leda till brister inom transparens och ansvarighet.

Odd Stalebrink visade år 2007 att svenska kommuner använder resultatjustering som ett verktyg för att hantera ekonomiska över- och underskott. Genom att använda sig av diskretionära av- och nedskrivningar kan kommunerna påverka sitt finansiella resultat och därmed rapportera bättre eller sämre ekonomiska resultat beroende på vilka politiska mål de har. Utifrån antagandet att politiker vill undvika den kritik som kan uppstå om kommunen visar ett negativt ekonomiskt resultat men också ett för stort ekonomiskt positivt resultat (Gosling, 1992), undersökte Stalebrink om resultatjustering användes av svenska kommuner för att generera ett mindre plusresultat. Undersökningen visade att både resultatutjämnning och så kallade reningsbad förekommer i den kommunala redovisningen i Sverige under åren 1998 till år 2004 (Stalebrink, 2007).

Pierre Donatella har bidragit med flera forskningsrapporter om resultatjustering i svensk offentlig sektor. År 2016 publicerades hans doktorsavhandling om resultatjustering i offentlig sektor. Han konstaterade att det i huvudsak är ekonomiska faktorer som förklarar förekomsten av resultatutjämnning, men politiker och tjänstemän har också en viss förklaringskraft. Donatella et al. (2019) fann statistiskt bevis för att resultatjustering förekommer i svenska kommuner och att högre revisionskostnader ökar sannolikheten för ett justerat ekonomiskt resultat. Donatella (2020) fann, genom Stalebrinks metod, att sannolikheten för resultatjustering ökar om den politiska konkurrensen är hög, så länge det finns en majoritetsregering. Samma studie visar att konkurrensen mellan styre och opposition driver sannolikheten för resultatjusteringen och inte konkurrensen mellan samtliga partier. Donatella, Runesson och Tagesson (2023) visar att den frivilliga resultatutjämningsreserven inte fick önskat resultat, då politiker verkar föredra resultatutjämnning i stället. Studien fann bevis för att de kommuner som resultatjusterade före reformen inte använde resultatutjämningsreserven i lika hög grad när den infördes, vilket författarna förklarar med att politiker vill undvika transparens i redovisningen.

Forskning om resultatjustering har även bedrivits om kommuner i andra länder, såsom **Brasilien**, (Schettini & Terra, 2019), **Indonesien** (Rakhman & Wijayana, 2019), **Australien** (Pilcher & Van

der Zahn, 2010), **Kina** (Lyu et al., 2018), **USA** (Kido et al. 2012; Felix 2014; Beck 2018), **Portugal** (Ferreira et al. 2013, 2020), **England** (Arcas & Martí, 2016), **Italien** (Cohen et al. 2019) och **Grekland** (Cohen & Malkogianni, 2022). Det ska nämnas att resultaten inte är ensidiga, då Pilcher & Van der Zahn (2010) inte kunde fastställa att resultatjustering används i kommuner för att manipulera det ekonomiska resultatet och exempelvis fann Donatella (2016), Ferreira et al. (2013) och Kido et al. (2012) ger bevis för motsatsen.

3.2.3 Politisk påverkan på resultatjustering

Som det framgår av avsnitt 3.2.2 förekommer resultatjustering på kommunal nivå i länder från olika delar av världen. Det senaste årtiondet har forskningen om resultatjustering inom den offentliga sektorn till stor del fokuserat på att identifiera anledningen till varför fenomenet förekommer i en miljö som inte har den privata sektorns incitament från bland annat aktieägare och långivare (Bisogno & Donatella, 2021).

Flera studier gör en koppling mellan resultatjustering i kommuner och politiska faktorer (Ferreira et al. 2013; Cohen et al. 2019; Capalbo et al. 2020; Donatella, 2020; Cohen et al. 2022). Utifrån antagandet att politiker främst agerar i egenintresse syns tendenser i litteraturen att politiker använder resultatjustering för att uppnå sina egna politiska mål, vilket antas vara att bli omvalda vid nästa val och framstå fördelaktigt inför väljarna.

I tabellen 3.1 nedan listas ett urval av tidigare forskning som har undersökt politiska faktorer påverkan på resultatjustering i kommuner eller kommunalt ägda bolag.

Tabell 3.1 – Tidigare forskning – Politisk påverkan på resultatjustering i kommuner

Författare	Land	Studie- objekt	Teoretisk grund	Metod/ modell	Beroende variabler	Urval av oberoende-/ kontrollvariabler
Ferreira et al (2013)	Portugal	Kommuner	Public choice	Burgstahler and Dichev (1997) och Leone and Horn (2005): Diskretionära periodiseringar	- Totala periodiseringar - Diskretionära periodiseringar - Resultat inom intervall	- Kassaflöde, Årets resultat, förändringar i tillgångar, amorteringar, förändring i skuld - Nettoresultat före diskretionära periodiseringar, totala tillgångar fg år, Nettoresultat, beräknade diskretionära periodiseringar fg år. - Politisk konkurrens, positivt eller negativt resultat, beräknade diskretionära periodiseringar och logaritmerade totala tillgångar.
Cohen et al. (2019)	Italien och Grekland	Kommuner	Public choice	Jones (1991): Diskretionära periodiseringar	Diskretionära periodiseringar	Intäkter före diskretionära periodiseringar, förra årets resultat, maktskifte, storlek på kommunstyrelsen, valcykel.
Capalbo et al. (2020)	Italien	Kommun-ägda bolag, majoritets-ägda	Political cost hypothesis	Stubben (2010): Förändringar i kundfordringar Wang and Yung (2011): diskretionära periodiseringar	- Kundfordringar. - Residualen i conditional revenue model	- Intäkter, balansomslutning, ålder, medianen av justerad förändring i intäkter, medianjusterad bruttomarginal, - Valår, storlek, skuldkvot, räntabilitet, andel intäkt från försäljning
Donatella (2020)	Sverige	Kommuner	Agent-teorin	Stalebrink (2007)	Avskrivningsbara tillgångar	Antal maktskiften de 7 senaste valen, minoritets- eller majoritetsstyre. Blocköverskridande koalition, Herfindahl–Hirschman index, Underliggande ekonomiskt resultat, Storlek
Cohen & Malkogianni (2022)	Grekland	Kommuner	Public choice	Bootstrap kernel density estimation (bKDE)	Variationer i vinstfördelning	Valår, diskretionära periodiseringar, politisk konkurrens, extraordinära intäkter från tidigare år, kommunens storlek.

Enligt en studie av Ferreira et al. (2013) kan politisk konkurrens vara en faktor som påverkar huruvida resultatjustering används i kommunal redovisning i portugisiska kommuner. Studien visar att kommuner tenderar att använda resultatjustering för att kunna rapportera ett plusresultat som är nära noll. Författarna fann ett samband mellan stadiet i en valcykel och användningen av resultatjustering, där resultatjustering används i större omfattning i perioden före ett val. De såg en tendens att kommuner undviker att rapportera ett negativt ekonomiskt resultat vid starkare politisk konkurrens.

Donatella (2020) konstaterar dessutom att den politiska faktorn påverkar resultatjustering i de svenska kommunerna. Han kunde se tendenser på att politisk konkurrens kan leda till en större benägenhet att justera finansiella resultat, men bara om det finns ett majoritetsstyre på plats för att genomföra förändringarna.

Capalbo et al. (2020) fann ett liknande samband mellan politiska incitament och resultatjustering i italienska kommunala bolag. Författarna dokumenterar att ett positivt samband mellan val och resultatstyrning hos företag med kommunalt majoritetsägande. Resultatet i undersökningen visar att kommunalt ägda bolag är mer benägna att redovisa en ökning av sina intäkter under valperioder. Resultatet skulle enligt författarna kunna tyda på att de politiska kostnaderna ökar i samband med ett valår vilket potentiellt leder till att resultatjusteringen ökar. Denna studie undersöker inte politikernas ansvar för resultatjusteringen utan endast förekomsten kopplat till allmänna val.

Cohen et al. (2019) undersökte hur resultatjustering används i kommuner utifrån politiska faktorer. Genom att studera hur valcykel och maktskifte påverkar förekomsten av resultatjusteringen i italienska och grekiska kommuner fann de signifikanta belägg för att grekiska kommuner använder resultatjustering året före och under året ett kommunval förekommer. De fann att resultatjustering används mer flitigt när borgmästaren valdes om än när en ny borgmästare tog över makten i kommunen. Samma signifikanta bevis fann de inte när samma undersökning gjordes på kommuner i Italien. Cohen et al. (2019) ser ett annat valsystem som ser en möjlig förklaring till skillnaden mellan länderna, där grekiska kommuner har val samtidigt medan valen i italienska kommuner sker vid olika tidpunkter. Cohen & Malkogianni

(2022) kom fram till samma slutsats om att sannolikheten för resultatutjämnning ökar i grekiska kommuner när borgmästaren omväljs.

Det finns också empiriska resultat som visar att politisk påverkan och resultatjustering går hand i hand på nationell nivå. Genom att undersöka skillnaden mellan förändring i statsskuld och aktiehandel fann Reischmann (2016) att resultatjusteringar ökade inför politiska val. Reischmann menar att resultatjustering riskerar att försämra den finansiella transparensen och ansvarsskyldigheten, eftersom det kan underminera allmänhetens förtroende för regeringen och snedvrider de ekonomiska resultaten som marknaderna förlitar sig på.

3.3 Public choice

Majoriteten av tidigare forskning som analyserar den kommunala resultatjusteringens koppling till valcykler lutar sig mot teorin om public choice, vilket visas i Tabell 3.1 i föregående avsnitt. Teorin, som blir viktig för att analysera uppsatsens hypoteser, tillhör beteendekonomers studiefält där de granskar beslutsfattande och beteende hos politiker och väljare i den politiska processen (Buchanan & Tullock, 1962). Teorin indikerar att politiker vid valperioder kommer att bete sig strategiskt för att maximera sina chanser att vinna. För att trygga röster från väljare kommer politiker att driva politik som är av intresse för vissa grupper, sätta sig emot motståndarnas principer och genom att tala till väljarnas känslor. Samtidigt antas väljarna att agera i sitt egenintresse och välja de politiker vars löften gynnar dem mest (Tullock et al., 2002).

I en fördjupning av teorin public choice undersöker Boyne (1997) kommunernas natur och vilka incitament som driver beslut och handling. Genom att jämföra kommuner med en industri bestående av "köpare" och "säljare" tog han fram två antaganden i teorin om public choice som förklarar intressekonflikterna mellan politiker och deras berörda intressenter:

- (1) *Axiomet om självintresse (self interest axiom)*: Politikerns handlingar drivs av egenintresse istället för allmänintresse.
- (2) *Press från konkurrenter (pressure of competition)*: Politiker motiveras att agera i allmänintresse istället för egenintresse.

Teorin om public choice ger med andra ord en användbar ram för att förstå individers beteende på den politiska arenan, särskilt i samband med politiska val. Därför är det av ett demokratiskt intresse att applicera public choice för att undersöka och beskriva hur kommuner använder sig av resultatjustering, särskilt inför val. Studien utgår från det teoretiska antagandet om politisk nyttomaximering för att driva fram de hypoteser som presenteras nedan.

3.3.1 Signalering genom redovisningsinformation

Ett sätt för politiker att nå sina mål och egenintressen är att använda redovisningsinformation (Zimmerman, 1977; Guarini, 2016). Utifrån detta antagande kan redovisningen användas på ett snedvridet sätt som gynnar politikernas egenintresse i politiska val genom manipulation och fel fokuseringar: *“Manipulation of accounting information in such circumstances obscures accountability and threatens the basic principles of democratic governance”* (Guarini, s. 499, 2016). Detta förekommer särskilt under valperiodernas maktkamper då redovisningen kan bli ett verktyg för politiker som försöker få ett övertag över sin motpart i en politisk situation (ibid).

Eftersom politiker har viss fri handlingsförmåga i redovisningsval agerar de i egenintresse. Samtidigt har individuella väljare inte incitament att sätta sig in i redovisningsinformationen eftersom många slås av väljarapati. Det gör att politiker är mer benägen att välja ett redovisningssätt som gynnar dem mest i kommande kommunalval och får dem att avancera i sin politiska karriär (Zimmerman, 1977). García-Sánchez et al. (2014) fann, i linje med teorin om public choice, att politikers beteende blir mer opportunistiskt när ett val är förestående. Kommunens årsredovisning är, utöver de individuella politiska kampanjerna, ett sätt för väljare att skapa sig en uppfattning om sittande styrelse uppfyllt sitt arbete och förtjänar fortsatt förtroende i kommande val (ibid).

Även om väljarnas vardag och levnadsstandard påverkas av politikers prestationer kan väljare ofta anse att det är för kostsamt att sätta sig in i årsredovisningen. Detta beror enligt Zimmerman (1977) på att varje enskild väljare har liten möjlighet att påverka valets slutresultat och att det därför kan anses vara för tidskrävande att övervaka sin politiska representant. I stället förlitar sig många väljare på att experter varnar allmänheten vid missförhållanden.

3.4 Hypotesformulering

3.4.1 Hypotes 1 – Resultatutjämnning före valet

För det politiska styret i kommuner är det problematiskt att rapportera stora överskott och likaså underskott (Donatella, 2016). Anthony (1985) menar att så är fallet eftersom stora överskott kan väcka kritik från externa intressenter då det indikerar en för hög beskattning och/eller ett underutbud av tjänster. Underskott pekar istället på misskötsel av offentliga medel och därigenom att en oansvarig ekonomisk politik har bedrivits. En jämn resultatutveckling är således att föredra och resultatutjämnning är en metod för att göra just det; dämpa variationerna i rapporterade resultat över tid (Donatella, 2016). Därför kan detta väcka ett opportunistiskt beteende inför ett val (García-Sánchez et al. 2014).

Donatella (2016) identifierar två situationer i det underliggande ekonomiska resultatet varpå det är förväntat att resultatutjämnning används inom den kommunala redovisningen. Om det finns ett stort underliggande överskott i resultatet förväntas rapporteringen av ekonomiska händelser att vara *försiktiga*, vilket innebär att intäkter senareläggs medan kostnader tidigareläggs. Om det å andra sidan finns små underliggande underskott i resultatet tillämpas en *aggressiv* rapportering, där intäkter tvärtom tidigareläggs och kostnader skjuts upp. Till skillnad från en försiktig rapportering innebär detta att resurser lånas från kommande redovisningsperioder, vilket i sin tur ökar risken för underskott i framtiden. Genom båda dessa sätt kan kommunen alltså rapportera resultat som håller sig inom ramen för dess övre- och undre resultatgräns (Donatella, 2016).

3.4.1.1 Hypotes H1A: Resultatet justeras nedåt vid ett högt överskott året före valår

Eftersom politiker använder redovisningsinformation i egenintresse (Guarini, 2016) och eftersom politiker tenderar att blir mer opportunistiska inför ett val (García-Sánchez et al. 2014) är det troligt att resultatjustering kommer att användas inför ett kommunval. Kommuner strävar, enligt balanskravet, ständigt efter marginella överskott i resultatet och därför utgår hypotes H1A från att de vid höga överskott vill minska resultatet genom att öka avskrivningarna för året. Detta beteende förväntas av kommunerna i linje med att Anthony (1985) förklarar hur stora överskott kan leda till kritiska frågor om för hög beskattning eller låg service av de kommunala tjänsterna.

Hypotesen överensstämmer även med tidigare forskning på området, där bland annat Donatella (2016) konstaterar att kostnader tidigareläggs i kommuner vid för höga underliggande överskott och Ferreira et al. (2013) motiverar att portugisiska kommuner tenderar att resultatjustera för att rapportera ett lågt plusresultat. Detta antagande kopplas samman med boksluten som presenteras under valåren, eftersom ett bra resultat är särskilt viktigt att kommunicera till väljare under denna period (Zimmerman, 1977; Guarini, 2016).

3.4.1.2 Hypotes H1B: Resultatet justeras inte vid ett lågt överskott året före valår

I enlighet med motivationen för tidigare hypotes, förväntas av- och nedskrivningarna istället avta i samband med att ett litet överskott presenteras i kommunernas resultat. Detta antas ske eftersom kommunerna då redan uppnått målet med att intäkterna marginellt ska överstiga kostnaderna, därför finns det ingen anledning till att platta till resultatet med av- eller nedskrivningar (Anthony, 1985; Donatella, 2016).

3.4.1.3 Hypotes H1C: Resultatet justeras uppåt vid ett underskott året före valår

Finns det ett underskott i det underliggande resultatet, förväntas politiker lyfta detta till så nära noll som möjligt genom att minska de relativa av- och nedskrivningarna. Detta eftersom ett underskott skapar incitament för kommuner att öka intäkter för att jämna ut resultatet som inte reflekteras i av- och nedskrivningarna. Till följd av att resultatutjämnning enligt denna studie endast kan mätas i form av av- och nedskrivningar, eftersom Stalebrinks (2007) metod tillämpas, förväntas dessa avta när det förekommer ett underskott året före valår.

3.4.2 Hypotes 2 – Maktskifte och reningsbad efter valet

En kompletterande, snarare än konkurrerande, rapporteringsstrategi till resultatutjämnning är reningsbad. Strategin förknippas ofta med att stora underskott rapporteras, detta eftersom uppskjutna kostnader från tidigare redovisningsperioder har ackumulerats till ett enskilt bokslut, då kostnader systematiskt “dumpas” på redan dåliga resultat (Walsh et al. 1991; Stalebrink, 2007; Donatella, 2016). Logiken bakom reningsbad utgår, enligt Stalebrink (2007), från att intressenters uppfattning av organisationen marginellt inte blir sämre genom att addera ytterligare förluster på ett underskott. Därmed blir det fördelaktigt, för kommuner i detta fall, att

koncentrera avskrivningar och avskrivningskostnader till stora underskott för att öka sina möjligheter att producera små överskott under framtida räkenskapsår (Stalebrink, 2007).

Uppmärksammat i litteraturen om resultatjustering är även det faktum att reningsbad förekommer vid förändring av ledningen inom företag och framförallt då en ny verkställande direktör tillsätts (Wilson & Wang, 2010). Genom att omedelbart ta ett reningsbad så kan skulden läggas på den tidigare ledningen för det försämrade resultatet, samtidigt som förutsättningarna för framtida resultat förbättras (Donatella, 2016). Inom kommuner finns det ingen verkställande direktör, därför kan denna företeelse istället översättas till när det sker ett majoritetsskifte i kommunen (ibid).

Hypotes 2 avser att ge en helhetsbild genom sina tre delhypoteser. Syftet med första delhypotesen är att testa huruvida maktskifte inom kommunfullmäktige påverkar förekomsten av resultatjustering över huvud taget, i form av att avskrivningar ökas eller minskas. Hypotes H2B undersöker i sin tur huruvida ett underliggande resultat som påvisar underskott ökar förekomsten av reningsbad, det vill säga att avskrivningar förekommer i högre grad. Slutligen prövar hypotes H2C hur en kombination av maktskifte och ett underliggande underskott påverkar förekomsten av reningsbad.

3.4.2.1 Hypotes H2A: Reningsbad ökar vid ett maktskifte

Enligt tidigare forskning inom privat sektor förekommer resultatjustering i samband med att en ny vd tillsätts, som då förväntas dumpa kostnader och avskrivningar på den tidigare vd:ns resultat (Wilson & Wang, 2010). Två tidigare studier inom offentlig sektor visar på motsatsen. Cohen et al. (2019) fann att resultatjustering används i högre utsträckning när borgmästaren valdes om än vid maktskifte, och Cohen & Malkogianni (2022) fann att sannolikheten för resultatutjämnningen minskar vid maktskifte. Eftersom denna uppsats studerar sambandet mellan reningsbad och valcykeln, undersöks om ett maktskifte positivt påverkar den relativa förändringen av avskrivningar. När Stalebrink (2007) undersökte reningsbad i svenska kommuner, utan kopplingen till valcykeln, fann han att reningsbad förekommer.

3.4.2.2 Hypotes H2B: Reningsbad ökar vid underskott under ett valår

Det finns tidigare bevis för att reningsbad förekommer i samband med höga underskott (Stalebrink, 2007), därför är det intressant att ta reda på huruvida företeelsen förekommer i samband med alla typer av underskott utan något specifikt tröskelvärde. Av den orsaken blir det intressant att undersöka detta under just de år ett val förekommer, för att se valets påverkan på reningsbad inom kommuner.

3.4.2.3 Hypotes H2C: Reningsbad ökar vid underskott då det förekommer ett maktskifte

Eftersom maktskifte och underskott förväntas generera ett positivt samband mellan resultatjustering och förändringar i avskrivningar, är det även troligt att en kombination av båda dessa förutsättningar leder till ett positivt samband. Detta fenomen vore intressant att undersöka eftersom det då skulle kunna konstateras huruvida valet har ett direkt inflytande på reningsbad.

4. Metod - Att hitta samband i resultaträkningen

Avsnittet leder läsaren genom olika beslut som fattats kring datahantering och genomförande av analysen. Den vetenskapliga utgångspunkten beskrivs, följt av den empiriska metoden som ligger till bas för studiens implikationer och resultat.

4.1 Vetenskaplig utgångspunkt

Metoden valdes för att undersöka om det finns ett samband mellan valcykler och resultatjustering. Genom att utveckla det statistiska tillvägagångssätt som Stalebrink (2007) tillämpade, undersöktes sambandet mellan reningsbad och resultatutjämning i samband med kommunalval. Studiens hypoteser grundades på tidigare forskning och i antagandet om att teorin om public choice är tillämplig på relationen mellan politiker och väljare.

Ett alternativ till den kvantitativa statistiska analysen, som används i denna uppsats, är en kvalitativ ansats där frågeställningen istället besvaras genom intervjuer med politiker och tjänstemän. Fördelen med den kvantitativa metoden är mer generaliserbara slutsatser, vilket ligger i linje med uppsatsens syfte (Bryman & Bell, 2017). I Bisogno & Donatellas (2021) litteraturgenomgång framgår att 88,5% av de vetenskapliga artiklarna om resultatjustering i offentlig sektor använt en empirisk kvantitativ metod. Detta är alltså ett väl beprövat tillvägagångssätt för liknande frågeställningar som tillämpas på offentlig sektor.

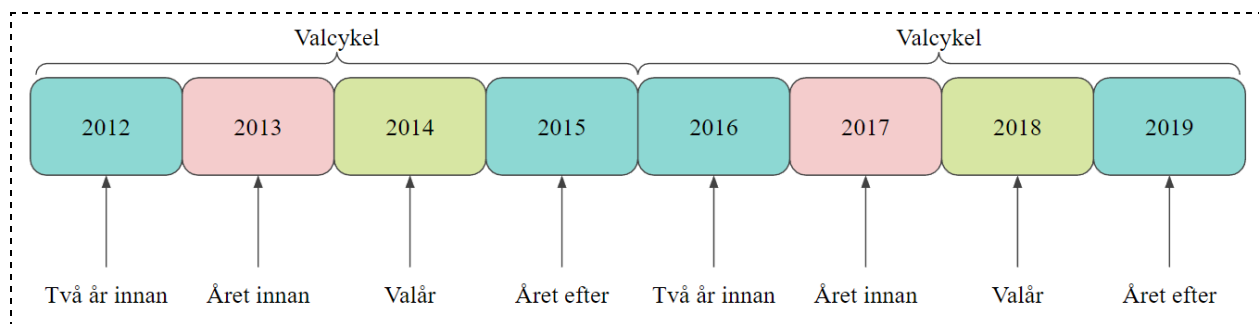
Eftersom uppsatsen undersöker svenska kommuner över åtta år används longitudinell forskning. Så kallade paneldataanalyser tillämpade en kombination av tidsseriedata och tvärsnittsanalys för att studera förändringar över tid och förklaringar till dessa. Den sortens data som används i longitudinella studier samlas in från flera observationer (i det här fallet svenska kommuner) under en tidsperiod. Genom att kombinera både tidsseriedata och tvärsnittsdata kan både variationen mellan olika enheter vid en given tidpunkt och variationen inom samma enhet över tid fångas upp (Menard, 2008), vilket ligger i linje med studiens syfte och hypoteser.

4.2 Empirisk metod

4.2.1 Insamling av data, urval och bortfall

Det statistiska underlaget som analyserades i studien hämtades från Statistiska Centralbyrån (SCB, u.å.) som tillhandahåller offentlig information såsom boksluten för samtliga 290 svenska kommuner. Gotland kommun exkluderades från studien, då dess redovisningsform är sammanslagen med regionen Gotland (SKR, 2022:a). För att göra underlaget homogent bestod därför urvalet av 289 kommuner, där årsredovisningen granskades för att konstruera undersökningens variabler. Därutöver inhämtades information angående det politiska styret för att utforma de oberoende variabler vid analysen som kopplar resultatjustering med valcykler. Denna information tillhandahålls från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, 2023:b) och är tillgänglig för allmänheten. Information om fördelningen av mandat i respektive kommuns fullmäktige hämtades från SCB och kombinerades med informationen om politiska styren från SKR.

Boksluten som analyserades i denna studie presenteras i figur 4.1 nedan. Underlaget bestod av två valcykler som definieras som två år före val fram till ett år efter valet. Utöver de nedanstående år samlades data från bokslut in från Statistiska centralbyrån för åren 2010 och 2011, vilka användes för beräkningarna för år 2012 (SCB, u.å.). Denna data hämtades från SCB genom att filtrera för: tkr (löpande priser), alla kommuner exklusive Gotland, samtliga resultaträkningsposter och aggregerade balansräkningsposter för åren 2010 - 2019.

Figur 4.1 – Bokslut som ingår i studien (2010 och 2011 ej inkl.)

Kommunalvalet år 2022 analyserades inte i studien på grund av en förändring i den kommunala redovisningslagstiftningen 2019. Förändringen kunde orsakat komplikationer i analysen där poster hanterades olika mellan olika år och därmed påverka studiens tillförlitlighet negativt.

Därför behandlades år 2019 likadant till de andra åren som ingår i denna studie utan justering för lagändringen. Vidare analyserades inte valet 2022 eftersom hela valcykeln enligt studiens definition inte är fullständig vid studiens genomförande, då bokslutet för 2023 vid uppsatsens skrivande ännu inte släppts. Ur en tidsaspekt ansågs inte fler valperioder före 2012 vara möjliga att analyseras under den aktuella tidsramen. Dessutom infördes resultatutjämningsreserven först 2013 vilket även hade kunnat påverkat homogeniteten i studiematerialet. Därför begränsades antalet analyserade år till åtta år.

Fördelen med att använda sig av sekundärdata och samla in material från statistiska databaser är att studien grundar sig i offentliga data. Bryman och Bell (2017) varnar om att förlita sig uteslutligen på sekundärdata eftersom denna inte är anpassad till ens specifika studier. Den begränsade kontrollen kan orsaka feltolkningar och missförstånd i analyser. För att hantera denna risk kompletterades undersökningen med att gå igenom primärdata i form av kommunernas bokslut för datapunkter vars natur påvisade outliers i jämförelse med resterande material.

Genom att inkludera samtliga kommuner, med undantag för Gotland, tillämpas ett totalurval i den kvantitativa studien. Därmed stärks validiteten av urvalet. Detta innebär att alla tillgängliga objekt i populationen inkluderas, vilket ger en korrekt representation av den undersökta gruppen. Genom att använda ett totalurval kan resultaten från studien generaliseras och öka trovärdigheten i forskningen (Djurfeldt, 2009).

4.2.2 Val av metod och modell – Hur mäts resultatjustering?

Tabell 3.1, som presenterades i teoriavsnittet, visar att tidigare forskning som kopplar resultatjustering i kommuner till valperioder använde olika modeller. Denna uppsats utgår främst från metoden i Stalebrinks (2007) artikel som undersökte kommunal resultatjustering i svenska kommuner mellan åren 1998 och 2004. Stalebrinks modell testar samband mellan möjligheter för resultatmanipulering och andra faktorer. Den liknar därmed metoder som förekommer inom forskningen i den privata sektorn. Donatella (2020) använder också Stalebrinks modell när han undersöker hur politisk konkurrens påverkar resultatjustering i svenska kommuner.

Enligt Stalebrinks (2007) modell beräknas resultatjustering genom relativa förändringar i diskretionära avskrivningar innevarande år jämfört med föregående år, för att se om dessa ökar

vid under-/överskott av resultat. Stalebrink delade upp analysen i två steg: först en bivariat analys för att undersöka multikollinearitet mellan variabler som sedan negativt påverkar den efterföljande OLS-regressionen som undersöker sambandet mellan sin beroende och sina förklarande variabler. Avsikten med metoden är att upptäcka samband som inte bör förekomma. Det är därmed inget förfarande som specifikt mäter förekomsten av resultatjustering, utan snarare en metod för att presentera irrationella förändringar i avskrivningar som kan tolkas öppet i syfte att besvara hypoteser.

Denna modell har tillämpats på svenska kommuner tidigare i olika fall (Stalebrink, 2007; Donatella, 2020), vilket är till fördel då det är en väl beprövad metod som är anpassad till den offentliga sektorn och mer specifikt till den svenska kommunala redovisningen. Metoden möjliggör att analysera lättillgänglig redovisningsinformation som hämtas från SCB. Denna datadrivna modell förbättrar extern validitet i resultaten och kan därmed ge en antagbar bedömning av relationen mellan valcykler och resultatjustering.

En begränsning med modellen, som Stalebrink (2007) själv lyfter fram, är att den enbart använts för att generellt besvara frågan huruvida resultatjustering förekommer i svenska kommuner. Detta innebär att orsakssamband och trender i utnyttjningen av diskretionära periodiseringar inte undersöks noggrant. Det är en av anledningarna till att denna uppsats undersökt politiska faktorer och incitament bakom resultatjustering. Samtidigt belyser denna svaghet med modellen att den inte kan tillämpas på alla studieobjekt. Det är viktigt att ta hänsyn till svenska kommunernas unika egenskaper, politiska system och institutionella ramar.

Eftersom denna studie baserades på variabler som Stalebrink introducerat, med valcykeln i åtanke, är det viktigt att påpeka att det har lagts till variabler i de statistiska beräkningarna som tar hänsyn till valcykeln. En av de viktigaste frågorna vid applicering av samma beräkningar av variabler som i Stalebrink (2007) är att fundera på om metoden att beräkna dessa lämpar sig till den aktuella studien. Utöver detta behöver andra nykomna bestämmelser tas i beaktande eftersom de kan påverka studiens resultat genom att dölja andra effekter på resultatutjämnning.

Stalebrink (2007) använde relativ förändring i avskrivningar från föregående år som beroende variabel, resultatutjämnning och reningsbad som dikotoma oberoende variabler samt skulder,

maktskifte, storlek, förändring i tillgångar och förskjutna relativa förändringar i periodiseringar som kontrollvariabler. Eftersom syftet i denna uppsats var att undersöka resultatjustering i relation till valcykeln utvecklades modellen med egna oberoende variabler: ÅRH1A, ÅRH1B, ÅRH1C, ÅRH2A, ÅRH2B och ÅRH2C. Dessa undersöker specifikt resultaten året före val samt under valåret och beskrivs mer noggrant i följande sektioner. Sedan Stalebrinks undersökning presenterats har bland annat Ferreira et al. (2013) och Donatella (2020) funnit att politisk konkurrens kan påverka förekomsten av resultatutjämnning, vilket gör att politisk konkurrens adderades som kontrollvariabel. Samtliga variabler presenteras mer ingående i senare avsnitt.

4.2.3 Alternativa metodval

Det finns alternativa metoder till Stalebrink. Pilcher och Van der Zahns (2010) metod undersöker resultatjustering genom att jämföra den antagna avskrivningstakten med oväntade avskrivningar. Eftersom avskrivningstakten under en period bör vara konsekvent med avskrivningstakten som används i efterföljande perioder kan resultatjusteringen identifieras. Denna metod är tidskrävande eftersom det krävs information från varje årsredovisnings noter för att identifiera individuella avskrivningsplaner för kommunerna.

En annan modell som hade kunnat användas är Jones modifierade modell som togs fram för att analysera resultatjustering i privat sektor (Dechow, Sloan & Sweeney, 1996). Den ursprungliga Jones-modellen delar upp totala periodiseringar i två komponenter: diskretionära- och icke-diskretionära periodiseringar. Denna modell är begränsad på så sätt att den gör ett implicit antagande om att intäkter är icke-diskretionära. Dechow et al. (1996) tillämpar denna modell genom att använda sig av branschindelning, något som inte är möjligt med svenska kommuner. Därutöver begränsas modellen av missvisande utfall under räkenskapsår då verksamheten redovisar avvikande resultat jämfört med tidigare år (Dechow et al. 1996).

4.3 Operationalisering

För att ge läsaren en bättre förståelse presenteras de variabler som används i studien i tabell 4.1. Tabellen redovisar de variabler som nyttjats för att utföra analyser på kommunernas resultatjustering. Därefter följer tydligare framläggningar av variablerna.

Tabell 4.1 – Sammanfattning av studiens variabler

Beroende variabel	Beräkning	Tidigare användning
Förändring i periodiseringar (Δ Period, DP)	$\Delta\text{Period} = \frac{\text{Avskrivningar år } (t) - \text{Avskrivningar år } (t-1)}{\text{Avskrivningar år } (t-1)}$	Stalebrink (2007)
Oberoende variabler		
ÅRH1A	Året före val \times Stort överskott – [1/0]	
ÅRH1B	Året före val \times Litet överskott – [1/0]	
ÅRH1C	Året före val \times Underskott – [1/0]	
ÅRH2A	Valår \times Maktskifte – [1/0]	
ÅRH2B	Valår \times Underskott – [1/0]	
ÅRH2C	Valår \times Underskott \times Maktskifte – [1/0]	
Kontrollvariabler		
Förändring av skuldsättning (SKULD)	$SKULD = \frac{\text{Totala skulder åt } (t) - \text{Totala skulder år } (t-1)}{\text{Totala skulder år } (t-1)}$	Stalebrink (2007), Capalbo et al. (2020)
Kommunstorlek (STRL_LG)	LG10(Kommunens balansomslutning i mkr)	Stalebrink (2007); Wuryani (2013); Cohen et al. (2019)
Förändring i föregående års periodiseringar (FGDP)	$FGDP = \frac{\text{Avskrivningar år } (t-1) - \text{Avskrivningar år } (t-2)}{\text{Avskrivningar år } (t-2)}$	Stalebrink (2007)
Förändring i balansomslutning (Δ Balans, DB)	$\Delta\text{Balans} = \frac{\text{Totala tillgångar år } (t) - \text{Totala tillgångar år } (t-1)}{\text{Totala tillgångar år } (t-1)}$	Stalebrink (2007); Capalbo et al. (2020); Donatella (2020)
Majoritet i kommunfullmäktige (MAJS)	$MAJS = \frac{\text{Antal mandat i kommunfullmäktige i styrande partier}}{\text{Totala antal mandat i kommunfullmäktige}}; < 50\% / \geq 50\% [1/0]$	Donatella (2020)
Blocköverskridande (BL)	Ja/Nej [1/0]	Donatella (2020)

4.3.1 Beroende variabel

Analysens beroende variabel benämndes Δ Period (DP). Den sammanställdes genom att ta den relativa förändringen av de aggregerade periodiseringskostnaderna i förhållande till de totala av- och nedskrivningskostnaderna för året innan, precis som Stalebrinks (2007) tillvägagångssätt för den beroende variabeln. Om denna variabel översteg 0 var avskrivningarna år t högre än föregående års avskrivningar. Denna variabel användes som den beroende variabeln för samtliga hypoteser.

$$\Delta Period = \frac{Avskrivningar \text{ år } (t) - Avskrivningar \text{ år } (t-1)}{Avskrivningar \text{ år } (t-1)}$$

Formel 4.1 – Relativa förändringar av avskrivningar (Δ Period, DP)

Variabeln uttrycktes i decimalform med fyra decimaler, där exempelvis 0,2545 innebar att årets avskrivningar hade ökat med 25,45% jämfört med föregående år. Resultaträkningarna från SCB (u.å.) redovisade aggregerade poster där av- och nedskrivningar förenades.

4.3.2 Oberoende variabler

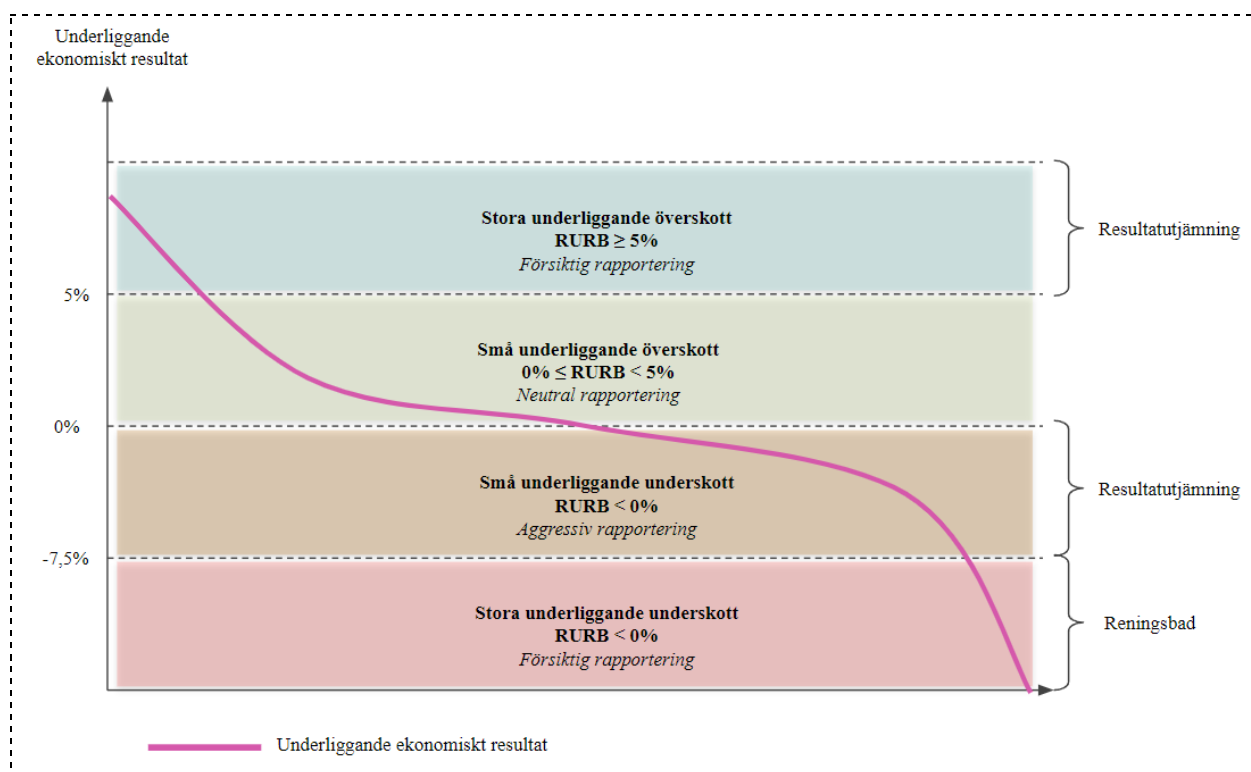
Över-/Underskott (RURB) – Oberoende variabler syftar till att mäta studiens hypoteser, därför beräknades dessa stegvis för att kunna mäta det som efterfrågas av denna studie. I materialet undersöktes om resultatet uppvisade ett över- eller underskott genom att sätta årets resultat justerat för av- och nedskrivningar i förhållande till kommunernas totala tillgångar (se formel 4.2). Denna jämförelsekvot skulle indikera om kommunerna har råd med att täcka extra periodiseringskostnader som kan uppstå.

$$RURB = \frac{\text{Årets resultat} + \text{Avskrivningar}}{\text{Totala tillgångar}}$$

Formel 4.2 – Variabler RU och RB

Anledningen till att årets resultat användes, snarare än årets resultat justerat för finansiella kostnader och intäkter, är att det så kallade verksamhetens resultat ger en mindre exakt bild av kommunen faktiska ekonomiska prestanda för året. Årets resultat tar hänsyn till alla intäkter och kostnader som påverkar organisationens totala ekonomiska prestanda för räkenskapsåret, inklusive eventuella finansiella kostnader och intäkter. Det ger en mer komplett bild av

organisationens ekonomiska styrka och prestanda för räkenskapsåret, vilket är viktigt för att beslutsfattare och andra intressenter ska kunna fatta välgrundade beslut baserade på organisationens ekonomiska läge. Därutöver är årets resultat det finansiella mått som kommuniceras till externa intressenter i årsredovisningen och alltså det som signaleras inför valet. Robusthetsanalyser utfördes (som presenteras i bilaga 2) där beräkningar med utgångspunkt i både årets resultat som verksamhetens resultat används för att kontrollera n antal överskott och underskott. Den variabel som valdes var RURB med utgångspunkt i årets resultat justerat för avskrivningar eftersom den gav en mer jämn spridning av de olika kategorierna från stort överskott till stort underskott.

Figur 4.2 – Anpassad figur utifrån Donatella (2016) om underliggande ekonomiskt resultat som incitament till resultatjustering. Jämför figur 1.1

Stalebrink (2007) använde sig av gränsvärden för att identifiera vilka värden som klassificeras som över- respektive underskott. Dessa tröskelvärden är förenliga med logiken om att ett för stort överskott ökar incitament hos kommuner att resultatutjämna för att dra ned på resultatet och,

tvärtom, öka periodiseringar för att belasta ett redan högt underskott. I denna studie användes rådatan från beräkningarna för att klassa kommunernas resultat i tre kategorier: stort överskott, litet överskott och underskott (Donatella, 2016, se figur 4.2). För varje observation tilldelades därför dummyvariabler 0 - 1 för varje separat kategori, eftersom dessa sedan användes i framtagandet av de oberoende variablerna.

Gränsvärdet för ett stort underliggande ekonomiskt överskott utvärderades med hjälp av samma robusthetsanalys som ovan och sattes då till 5%, likt Stalebrinks studie (2007). Rådatan för variabeln RURB testades på 5%, 10%, 15%, 20% samt 25%-nivån. Utifrån denna analys kunde det konstateras att ett gränsvärde på 5% genererade flest antal observationer i populationen där överskott förekom, vilket genererade en starkare grund för studien. Detta eftersom en ökning från 5% till 10% i gränsvärde ledde till att materialet uppvisade 99 observationer av överskott jämfört med 1 246 observationer.

För ett stort underliggande underskott sattes gränsvärdet för underskott av Stalebrink (2007) till -15%. Även för denna variabel utfördes ett robusthetstest för att bestämma ett lämpligt gränsvärde för denna studie på 0%, -5%, -7,5%, -10%, -12,5% och -15%-nivån. Ett större gränsvärde hade ökat styrkan i variabeln, men samtidigt innebar ett för stort gränsvärde att materialet inte påvisade något underskott. För denna studie påvisade ett gränsvärde på -15% endast 4 observationer. Därför sattes tröskeln för ett underskott till 0% för testerna som undersöker resultatjustering vid underskott, eftersom detta genererade 55 observationer. Det blir därmed intressant att undersöka huruvida någon typ av underskott över huvud taget påverkar hypoteserna.

Maktskifte (MS) – Den sista variabel som användes för att konstruera studiens oberoende variabler handlade om förändring i politisk styrning i kommunfullmäktige. Maktfördelningen delas upp av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, 2023:b) i olika block för kommunernas sammanställda styrning: A/B (borgerligt styre), V (vänsterstyrelse), BL (blocköverskridande styrelse) och Ö (borgerlig styrelse med inslag av Sverigedemokraterna). Ett politiskt maktskifte klassificerades på det sätt att om kommunens sammanslagna beteckning ändrades från föregående val, tilldelades kommunen dummyvariabeln 1. Om beteckningen inte ändrades i

SKR:s dataunderlag fick kommunen tilldelat dummyvariabeln 0. Liknande variabler för maktskifte har bland annat används av Cohen et al. 2019, Donatella (2020) samt Cohen och Malkogianni (2022) för att undersöka hur politisk konkurrens påverkar resultatjusteringen. I denna uppsats används variabeln för att undersöka kopplingen till valcykeln.

Oberoende variabler kopplade till valcykeln – I syfte att svara på studiens hypoteser konstruerades sex oberoende variabler kopplade till kommunernas underliggande resultat samt förekomsten av maktskifte: ÅRH1A, ÅRH1B, ÅRH1C, ÅRH2A, ÅRH2B och ÅRH2C. För studiens första hypotes utvecklades tre oberoende variabler som behandlar året före val samt respektive nivå av över- och underskott. I praktiken innebar detta att samtliga observationer för åren 2013 samt 2017 tilldelades värdet 1 och resterande år värdet 0. Vid ett högt överskott över 5%, ett litet överskott mellan 0 och 5% samt ett underskott under 0%, klassificerades dessa till dikotoma variabler för respektive hypotes (se bilaga 3).

På ett motsvarande sätt skapades de tre oberoende variablerna kopplade till hypotes 2. För att undersöka resultatjustering vid maktskifte skapades variabeln ÅRH2A genom att tilldela varje maktskifte värdet 1 som skett under ett valår. Variabeln som togs fram för att testa sambandet mellan valår och underliggande underskott (ÅRH2B) bestämdes genom att valårens resultat under 0% klassades som underskott och tilldelades värdet 1. Detta utvecklades vidare för den sista variabeln (ÅRH2C) genom att lägga till villkoret att ett underskott på mindre än 0% skulle förekomma parallellt med ett maktskifte och därigenom tilldelas värdet 1. Ett valår, maktskifte samt underskott utgör således den sista oberoende variabeln (se bilaga 3).

4.3.3 Kontrollvariabler

Uppsatsen ställer upp ett antal kontrollvariabler som ska se till att resultaten i analysen inte misstolkas. Som Bryman och Bell (2017) skriver kan analyserna uppvisa ett samband mellan två variabler utan att det faktiskt finns ett samband och att det istället beror på en tredje variabel. Kontrollvariablerna som användes är likadana till de som tagits fram av Stalebrink (2007) och Donatella (2020). Dessa skulle vara till hjälp för att förklara om det fanns ett samband eller ej och varför dessa uppkom.

Förändring av skuldsättning (SKULD) – Kommuner är beroende av att framstå som trovärdiga och med förmåga att betala av sina skulder. För att långivare ska behålla förtroendet för kommuner och dess förvaltning av pengar, anses att skuldsättningen är ett tecken på huruvida kommuner är benägna till att öka av- och nedskrivningskostnader (Stalebrink, 2007).

$$SKULD = \frac{\text{Totala skulder åt } (t) - \text{Totala skulder år } (t-1)}{\text{Totala skulder år } (t-1)}$$

Formel 4.3 – Förändring av skuldsättning (SKULD)

Kommunstorlek (STRL) – Kommunens storlek påverkar den finansiella ställningen, som även i sin tur påverkar huruvida kommuner har utrymme att resultatjustera i olika grader. Ju större en kommun är, desto sannolikare anses det att de resultatjusterar eftersom större kommuner ofta har större administrativ kapacitet (Stalebrink, 2007). I stället för att mäta genom befolkning, tillämpades kritiken som Wuryani (2013) för fram om att en organisations storlek bäst mäts genom att beräkna deras tillgångar, alltså kommunens balansomslutning i miljoner kronor (mkr). En av riskerna med beräkningarna av över-/underskott var att resultaten inte reflekterade relativiteten i storlekarna på kommunerna. För en kommun som Stockholm kan ett överskott på 5% handla sig om miljoner kronor, medan det för en mindre kommun istället är en avsevärt mindre summa pengar.

Förändring i föregående års periodiseringar (FGDP) – Stalebrink (2007) använder en förskjuten version av den beroende variabeln (DP), alltså förändringarna i de relativa avskrivningarna, som kontrollvariabel. Resonemanget bakom detta är att om kommunerna ökat av- och nedskrivningar för föregående period, vilket bör vara engångshändelser inom en treårsperiod enligt balanskravet (Lag 2017:725), bör det nästkommande året omfattas av färre av- och nedskrivningar eftersom kommunerna har försvagat handlingskraften i ökade periodiseringskostnader. Denna variabel förväntas påverka den beroende variabeln negativt.

$$FGDP = \frac{\text{Avskrivningar år } (t-1) - \text{Avskrivningar år } (t-2)}{\text{Avskrivningar år } (t-2)}$$

Formel 4.4 – Förändring i föregående års periodiseringar (FGDP)

Förändring i balansomslutning (Δ Balans , DB) – Denna variabel användes för att särskilja diskretionära periodiseringar från icke diskretionära periodiseringar (Stalebrink, 2007).

Stalebrink menar att en ökning i kommunens tillgångsbas ökar det potentiella beloppet som ligger till bas för av- och nedskrivningar och därför skapar ett ökat behov för dessa. Det förväntade sambandet med denna variabel är ett positivt samband.

$$\Delta Balans = \frac{\text{Totala tillgångar år } (t) - \text{Totala tillgångar år } (t-1)}{\text{Totala tillgångar år } (t-1)}$$

Formel 4.5 – Förändring i balansomslutning ($\Delta Balans$, ΔDB)

Majoritet-/Minoritetstyren (MAJS) – För att beskriva relationen mellan resultatjustering och politisk konkurrens integrerade Donatella (2020) variabeln majority/minority i Stalebrinks (2007) modell. Donatella (2020) fann ett samband mellan politisk konkurrens och ökad sannolikhet för resultatjustering under förutsättningen att ett majoritetsstyre förelåg. Samma samband kunde inte konstateras för när ett minoritetsstyre förekom, därför var detta en relevant kontrollvariabel att ta i beaktning för studien. För varje år och kommun som ingår i undersökningen tilldelades dummyvariabler: 1 för ett majoritetsstyre och 0 för ett minoritetsstyre.

Blocköverskridande styren (BL) – Denna variabel användes som ännu en nivå för att undersöka politisk konkurrens. I SKR (2023:b) gjordes, som för ovan nämnda maktskiftesvariabeln (MS), en ny variabel som kodades 1 för alla blocköverskridande kommuner från valen 2014 och 2018, medan styren med inslag av Sverigedemokraterna, vänster- och borgerliga styren kodades med 0. Logiken bakom denna kontrollvariabel var, likt för majoritet- och minoritetstyren, att blocköverskridande styren ökar den politiska konkurrensen (Donatella, 2020).

4.4 Statistiska analyser

Materialet analyserades stegvis genom univariata, bivariata och multivariata metoder. Den deskriptiva statistiken användes för att beskriva egenskaperna av de variablerna som hanterades och för att upplysa om outliers. De bivariata analyserna utfördes främst för att undersöka multikollinearitet mellan de oberoende variablerna för att undvika skensamband. Till sist utfördes en multivariat analys för att testa sambandet mellan valcykler och resultatjustering i svenska kommuner. Som tidigare nämnt använde Stalebrink en så kallad OLS-regressionsmodell,

där varje observation är oberoende av varandra, för att undersöka samband. För denna studie var en sådan modell inte tillämpbar. Eftersom varje kommun återkom åtta gånger fanns det ett beroendesamband mellan dessa, vilket gjorde att hänsyn behövdes tas till detta genom paneldataregression, en metod som kan vara fördelaktigt när samma stickprovsgrupp observeras över tid (Wooldridge, 2012). Paneldatanaalysen genomfördes genom en fixed effects-modell (Menard, 2008) i programmet eViews.

Sekundärdatan sammanställdes först med hjälp av Excel. Därefter hanterades materialet med hjälp av SPSS för att ta fram deskriptiv statistik och generera korrelationsmatriser för samtliga variabler. EViews användes sedan för att utföra de statistiskt krävande analyserna som SPSS inte kunde utföra på paneldata. Tillvägagångssätten för de olika stegen i analysen presenteras mer ingående nedan.

4.4.1 Univariat analys – Beskrivning och anpassning av materialet

Till en början utfördes univariata analyser för att sammanställa forskningsobjekten och framkalla deskriptiv statistik. Bryman och Bell (2017) beskriver hur univariata analyser är en viktig grund för mer avancerade statistiska analyser som bivariat och multivariat analys. Innan samband mellan två eller flera variabler kan undersökas är det viktigt att förstå de enskilda variablerna och deras egenskaper. Detta görs genom att identifiera de centrala variablernas tendenser, spridning och form. Med hjälp av detta kan en bättre förståelse skapas om vilken potentiell påverkan variablerna kan ha på varandra och på så sätt uppskatta vilka samband som bör studeras ytterligare (Bryman & Bell, 2017).

Eftersom regressionsanalyser utfördes är det viktigt att den grundläggande datan är normalfördelad (Weisberg, 2013). Om variablerna inte är normalfördelade kan det leda till felaktiga slutsatser och modellen kan bli missvisande. Från materialet avvek STRL från en normalfördelning, vilket kontrollerades med hjälp av Shapiro-Wilks test. Det innebar att den behövdes transformeras logaritmiskt. Därmed skapades en ny variabel: $STRL_{LG} = LG10(STRL)$.

Materialet visade ett antal outliers i den beroende variabeln, vilka undersöktes punkt för punkt för att utvärdera naturen av dessa. I bilaga 4 presenteras underlaget för vilka kommuner och år

det rör sig om, vad som hittats som förklaring till dessa och objektiva bedömningar om de ska behållas i det analyserade materialet.

4.4.2 Bivariat analys – Multikollinearitet

Därefter utfördes bivariat analys av de beroende och oberoende variablerna, för att se samband mellan dessa. I den bivariata analysen användes gränsvärdet för korrelationskoefficienten 0,7. Om koefficienten överstiger detta värde antas korrelationen påverka standardavvikelsen negativt och de variabler anses därför inte lämpa sig till användning i samma regressionsmodell (Djurfeldt et al. 2009). Problemet med att korrelationskoefficienten är för hög är att sådan multikollinearitet kan leda till att resultatet blir missvisande (Johnson & Wichern, 2013). Det blir således svårt och problematiskt att skilja ut den exakta effekten varje variabel har på den beroende variabeln vilket kan leda till felaktiga slutsatser om vilka variabler som har starkast samband med relativa förändringar i diskretionära avskrivningar (Δ Period; DP). Med multikollinearitet uppstår också problemet att de två variablernas effekt på den beroende variabeln inte kan hållas isär. Korrelationskoefficienten beräknas genom att använda oss av Pearson's r, enligt formeln nedan.

$$r = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\Sigma(x-\bar{x})^2 \Sigma(y-\bar{y})^2}}$$

Formel 4.6 – Pearson's r (Edling & Hedström, 2003)

Vid upptäckt av multikollinearitet i korrelationstabeller undersöktes variablerna på ytterligare en nivå med VIF-tal. Dessa är ett annat mått för att undersöka korrelationer mellan variabler. Värdet för VIF skall lämpligen inte överstiga 4-5 för att säkerställa att de förklarande variablerna inte påverkar varandra och därför ger falska resultat i regressionen. Skillnaden mellan dessa två mätningar är att VIF specifikt undersöker multikollineariteten mellan variabler medan Pearson's r snarare undersöker sambandet mellan två variabler. I de fall där två oberoende variabler påvisar hög multikollinearitet bör dessa lämpligen undersökas noggrannare för att bedöma hur stark denna korrelation är och hur den kan påverka den beroende variabeln i regressionen. Modellens prediktiva förmåga på den beroende variabeln bör varken försämrats eller förbättras betydligt vid exklusion av en av de oberoende variablerna (Edling & Hedström, 2003, s.147).

4.4.3 Multivariat analys – Regression och regressionsdiagnostik

Utgångspunkten för undersökningen var en vanlig modell för paneldataanalys (Menard, 2008). Heterogenitet refererar till skillnader mellan enheter som undersöks. Paneldataanalys lämpar sig väl för att undersöka heterogenitet eftersom det möjliggör att kontrollera tidskonstant heterogenitet och att undersöka tidsspecifik heterogenitet (Amoroso, Bruno & Magazzini, 2022) och därmed tar hänsyn till tidseffekter över samma observerade objekt. Det finns två sätt att analysera sådan data, antingen genom en fixed effects-modell eller genom random effects. Skillnaden mellan dessa två är att fixed effects-modellen hanterar heterogenitet på ett bättre sätt då det med större säkerhet finns förklarande faktorer och skillnader mellan de observerade objekten, som är korrelerade med de andra oberoende variablerna, som inte inkluderas i modellen (ibid.).

Formeln 4.7 nedan används när paneldata undersöks med hjälp av en fixed effects-modell. Notationerna i och t berör individen och tiden för den beroende variabeln y . Alpha (α) representerar interceptet, delta (δ) hanterar tidseffekterna, beta (β) är regressionskoefficienten för den oberoende variabeln X och epsilon (ϵ) är felfaktorn. Den sistnämnda visar den del av variationen i en given datamängd som inte kan förklaras av de faktorer som modell eller analys tagit hänsyn till (Menard, 2008).

$$y_{i,t} = \alpha_i + \delta_t + \beta \times X_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

Formel 4.7 – Fixed effects model (Menard, 2008)

I denna studie användes några olika värden för att fastställa signifikans i samband mellan den beroende variabeln och den prövade oberoende variabeln. Först undersöktes om regressionsmodellen som tillämpas lyckades förklara tillräckligt av variationen i den beroende variabeln. Ju fler förklarande variabler som inkluderas i regressionen, desto starkare kommer den så kallade determinationskoefficienten R^2 som mäter hur väl den använda modellen passar till datamängden. R^2 mäter andelen av variationen i den beroende variabeln som kan förklaras av de oberoende variablerna i modellen (Edling & Hedström, 2003). Koefficienten mäts på en skala från 0 till 1 och ju närmare R^2 är 1, desto mer förklarar modellen variationen i den beroende

variabeln. Därav följer logiken att desto fler förklarande variabler, desto bättre R^2 -värde och tillförlitlighet att modellen, i detta fall, förklarar variationen i periodiseringarna.

Därefter kontrollerades regressionens "F-värde" och dess sannolikhet(F-värde). Dessa värden förklarar huruvida modellen lyckas förklara förändringarna i den beroende variabeln och hur signifikant detta samband är. Ett högt F-värde indikerar att modellen ger en signifikant förklaring till variationen i den beroende variabeln. Sannolikhet(F-värde) beskriver i sin tur om F-värdet är signifikant, där ett så lågt värde under 0,05 är att önskas (Adeleye, 2018).

Till sist kontrollerades sannolikheten för den oberoende variabeln i modellen. Kontrollvariablerna sågs över för att undersöka om förväntade samband förekom med koefficienten som visar riktningen på sambandet. Det viktigaste var dock att undersöka om sannolikheten för den oberoende variabeln låg vid 95% eller 99%-säkerhetsnivån att det fanns ett signifikant samband.

4.4.4 Hypotesprövning

För att pröva studiens hypoteser specificerades beräkningsformler med utgångspunkt i formel 4.7.

I formlerna nedan mäter den beroende variabeln DP, det vill säga de relativa förändringarna i avskrivningar. SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_{LG} mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH1A} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.8 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1A

ÅRH1A betecknar den oberoende variabeln som kopplar året före val med ett högt underliggande överskott.

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH1B} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.9 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1B

ÅRH1B betecknar den oberoende variabeln som kopplar året före val med ett lågt underliggande överskott.

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH1C} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.10 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1C

ÅRH1C betecknar den oberoende variabeln som kopplar året före val med ett underliggande överskott.

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH2A} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.11 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2A

ÅRH2A betecknar den oberoende variabeln som kopplar valåret med maktskifte.

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH2B} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.12 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2B

ÅRH2B betecknar den oberoende variabeln som kopplar valåret med ett underliggande underskott.

$$DP = \beta_0 + \beta_1 \times \text{ÅRH2C} + \beta_2 \times \text{SKULD} + \beta_3 \times \text{STRL}_{LG} + \beta_4 \times \text{FGDP} + \beta_5 \times \text{DB} + \beta_6 \times \text{MAJS} + \beta_7 \times \text{BL}$$

Formel 4.13 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2C

ÅRH2C betecknar den oberoende variabeln som kopplar valåret med maktskifte och ett underliggande underskott.

4.5 Ytterligare analyser

Artiklarna från denna studies litteratursökning, som ligger till grund för den tidigare forskning som framförts i tidigare kapitel, har valts ut utifrån litteraturgenomgången av Bisogno & Donatella (2021). För att hitta relevanta artiklar som publicerats efter litteraturgenomgången har en avgränsad sökning efter artiklar som publicerats från och med år 2021 gjorts i SCOPUS med samma sökord som Bisogno & Donatella använt, nämligen: “earnings management” OR “creative accounting” OR “accounting manipulation” OR “financial performance adjustments” OR “financial reporting quality” OR “accruals quality” OR “opportunistic financial reporting” OR “surplus-deficit-management” AND “public sector” OR “government” OR “municipalit*”. Litteraturgenomgången av Bisogno & Donatella samt sökningen i SCOPUS har behandlats manuellt för att få fram de mest relevanta artiklarna för denna uppsats.

För ytterligare analysnivå utfördes ovan redovisade regressioner på samma sätt för de andra åren i valcykeln. Detta skulle klarlägga om ett mönster kunde upptäckas gällande resultatjustering i form av ökning eller minskningar av avskrivningar under valcykeln.

De oberoende variablerna i dessa omgångar beräknades på liknande sätt för de ordinarie körningarna i studien. Det vill säga att för exempelvis två år före val (1/0) multiplicerades med

stort överskott (1/0) för att ge nya dikotoma variabler. I samband med detta undersöktes enbart åren gentemot det underliggande resultatet, utan hänsyn till maktskifte. Samtliga kontrollvariabler inkluderades i dessa analyser. Riktningarna på koefficienterna indikerade i vilken riktning avskrivningarna ökade med relation till det underliggande ekonomiska resultatet.

5. Resultat – Vad säger siffrorna?

5.1 Deskriptiv statistik

Materialet bestod av 2 312 observationer från 289 kommuner och som sträckte sig över åtta år. Tabell 5.1. visar deskriptiv statistik för samtliga variabler som inkluderades i studien. Tabellen presenterar antalet observationer, min- och maxvärden samt medelvärde och standardavvikelse för varje variabel. De sex oberoende variablerna ÅRH1A till ÅRH2C, som användes för att undersöka respektive hypotes, var dikotoma variabler, det vill säga variabler som definieras enligt 1 eller 0. För att undvika att resultatet i kommande analyser misstolkades, användes ett antal kontrollvariabler: skuldsättning (SKULD), Kommunstorlek (STRL_LG), förändring i föregående års periodiseringar (FGDP), förändring i balansomslutning (DB), majoritetstyre (MAJS) och blocköverskridande styren (BL).

Tabell 5.1 – Deskriptiv statistik över samtliga variabler i studien

	N	Minimivärde	Maximivärde	Medelvärde	Standardavvikelse
DP	2312	- 0,7992	4,7052	0,060941	0,231308
ÅRH1A	2312	0,00	1,00	0,161	0,3675
ÅRH1B	2312	0,00	1,00	0,086	0,2805
ÅRH1C	2312	0,00	1,00	0,004	0,0658
ÅRH2A	2312	0,00	1,00	0,106	0,3073
ÅRH2B	2312	0,00	1,00	0,010	0,0862
ÅRH2C	2312	0,00	1,00	0,000	0,0208
SKULD	2312	-0,8248	5,0916	0,077444	0,224017
STRL_LG	2312	2,1106	5,2323	3,090592	0,497946
FGDP	2312	-0,8532	4,7052	0,051299	0,232393
DB	2312	-0,5458	1,4991	0,051847	0,091303
MAJS	2312	0,00	1,00	0,330	0,4702
BL	2312	0,00	1,00	0,313	0,4639

Den beroende variabeln DP mäter relativa förändringar i avskrivningar. ÅRH1A - ÅRH2C betecknar studiens oberoende variabler som kopplas till undersökningens sex hypoteser. Därefter följer samtliga kontrollvariabler: SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_LG mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetstyre (1) och minoritetstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

För att skapa förståelse för den beroende variabeln DP, som beskriver den relativa förändringen i avskrivningar, granskades denna enskilt. Variabeln ställdes upp i ett boxplot-diagram (figur B1) för att visa spridningen av materialet. Det gick att urskilja 14 outliers som översteg värdet 1. Detta innebar att det vid 14 tillfällen skedde ökning i periodiseringar som översteg föregående år med mer än 200%. Dessa outliers beskrivs mer utförligt i bilaga 4. Av de 14 punkterna valdes 9 stycken bort, därefter var antalet observationer i analysen 2 303.

Tabell 5.2 – Fördelning oberoende variabler över materialet, outliers exkluderade

Oberoende variabel	Antal N	Antal observationer n	Procentandel
ÅRH1A	2303	369	16,02%
ÅRH1B	2303	199	8,64%
ÅRH1C	2303	10	0,43%
ÅRH2A	2303	243	10,55%
ÅRH2B	2303	17	0,74%
ÅRH2C	2303	1	0,04%

ÅRH1A beräknas som Året före val × Stort överskott (1/0), ÅRH1B genom Året före val × Litet överskott (1/0), ÅRH1C beräknas Året före val × Underskott (1/0), ÅRH2A undersöker Valår × Maktskifte (1/0), ÅRH2B genom Valår × Underskott (1/0) och ÅRH2C beräknas genom Valår × Underskott × Maktskifte (1/0)

I tabell 5.2 ovan presenterades fördelningen av de oberoende variablerna över de återstående 2 303 observationer som undersöktes i studien. Detta kunde ge en indikation på de statistiska tester som utfördes och om det analyserade materialet var tillräckligt stort för att ge en statistisk signifikans. Redan med denna översikt kan lämpligheten av de oberoende variablerna urskiljas för tillämpning på regressionerna. Två variabler omfattade för få observationer: ÅRH1C, som användes för att undersöka resultatjustering vid underskott året före val, och ÅRH2C, som togs fram för att undersöka resultatjustering när både valår, underskott och maktskifte förekom. Inga meningsfulla analyser kunde därför utföras för dessa variabler, därför sållades de bort och analyserades inte vidare. ÅRH2B, som användes för att undersöka resultatjustering när det förekommer underskott vid valår, valdes att gå vidare med, även om punkterna var få, för att se om resultatet kunde visa på ett signifikant samband.

5.2 Bivariat statistik

I tabell 5.3 nedan återfinns en korrelationsmatris som togs fram med hjälp av programmet SPSS med syfte att undersöka sambandet mellan studiens samtliga variabler.

Tabell 5.3 – Pearsons korrelationskoefficient för variabler i studien, outliers exkluderade

Variabel	DP	ÅRH1A	ÅRH1B	ÅRH2A	ÅRH2B	SKULD	STRL_LG	FGDP	DB	MAJS	BL
DP	--										
ÅRH1A	0,045*	--									
ÅRH1B	-0,026	-0,122**	--								
ÅRH2A	-0,066**	-0,150**	-0,106**	--							
ÅRH2B	-0,007	-0,038	0,027	0,069**	--						
SKULD	0,006	-0,114**	0,029	0,011	0,011	--					
STRL_LG	0,075**	-0,087**	0,095**	0,012	-0,034	0,144**	--				
FGDP	-0,331**	0,027	0,008	0,071**	-0,021	0,033	0,055**	--			
DB	0,039	-0,055**	-0,022	-0,006	-0,055**	0,791**	0,178**	0,032	--		
MAJS	-0,003	0,089**	0,038	-0,106**	-0,015	-0,020	-0,074**	-0,015	-0,007	--	
BL	-0,009	-0,074**	-0,032	0,170**	0,018	0,014	-0,003	0,009	0,043*	0,107**	--

*Korrelation är signifikant på 0,05-nivå (2-sidig)

**Korrelation är signifikant på 0,01-nivå (2-sidig)

Den beroende variabeln DP mäter relativa förändringar i avskrivningar. ÅRH1A - ÅRH2B betecknar studiens oberoende variabler som kopplas till undersökningens fyra kvarstående hypoteser. Därefter följer samtliga kontrollvariabler: SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_LG mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

Genom att titta på korrelationskoefficienten mellan den beroende variabeln och de oberoende variablerna kan linjära samband mellan dem identifieras. Detta ger en första indikation på om det kan finnas ett potentiellt förhållande att undersöka vidare genom regression. Från tabellen går att urskilja att de relativa förändringarna i avskrivningar (DP) har ett positivt signifikant samband vid förekomsten av ett stort överskott året innan val (ÅRH1A) på 95%-nivån, samt negativa samband med de andra hypotesvariablerna. Korrelationen till den beroende variabeln, alltså förändringar i de relativa avskrivningarna, är mest signifikant när ett stort överskott förekommer året innan val (ÅRH1A) samt vid maktskifte under ett valår (ÅRH2A). Generellt sett visar den beroende variabeln förväntade riktningar på korrelationerna, vilket utgör en god grund inför regressionsanalyserna.

Det mest framträdande resultatet i denna tabell är korrelationskoefficienten mellan variablerna SKULD (förändring av skuldsättning) och DB (förändring i balansomslutning) som uppvisade ett värde på 0,794 med en signifikans på 99%-nivån. Den höga korrelationen mellan dessa två variabler skulle kunna förklaras av att investeringar av nya tillgångar i hög grad finansieras av skulder inom kommunerna, något som även Stalebrink (2007) konstaterar i sin studie. De två variablernas VIF-värden låg under 4, vilket innebär att deras multikollinearitet inte bör påverka regressionsanalysen. För att säkerställa detta testades paneldataregressionen både med och utan dessa variabler, för att se dess påverkan på analysen. Det ledde däremot inte till några större förändringar i utfallet, vilket innebär att de var säkra att inkludera i regressionen. Övriga värden i korrelationsanalysen var måttliga och ansågs därför inte utgöra någon risk för multikollinearitet, varpå samtliga variabler användes i den efterföljande multivariata analysen.

5.3 Multivariat statistik

I detta avsnitt presenteras de fixed effects-modellregressioner som tagits fram i eViews, vars regressionsformler redovisades i avsnitt 4.4.4.

För samtliga modeller kopplade till studiens hypoteser låg R^2 på runt 23%. Detta innebär att modellerna i snitt lyckades att förklara cirka 23% av variationen i den beroende variabeln, alltså relativa förändringar i avskrivningar. Samtidigt visade alla modeller att F-värdet i snitt låg kring

1,97. Detta betydde att modellerna lyckades förklara variationen i den beroende variabeln på ett signifikant sätt, även då sannolikhet(F-värde) låg på 0,00 för samtliga.

De statistiska bearbetningarna påvisade huvudsakligen förväntade riktningar på koefficienten mellan den beroende variabeln och de oberoende variablerna i samtliga regressioner. Exempelvis låg koefficienten för föregående periodens förändringar i periodiseringar (FGDP) i snitt på -0,27. Detta innebär att om kommuner redovisar mer avskrivningar föregående år minskar förändringen i de relativa avskrivningarna detta år med cirka 0,27. Detta stödjer det förväntade sambandet mellan variablerna. Samtidigt uppvisade relativa förändringar i balansomslutningen (DB) ett positivt samband med förändringar i de relativa avskrivningarna utan signifikans, vilket var samma resultat som Stalebrink (2007) presenterade i sin studie. Väsentligen fastställdes att de andra variablerna betedde sig som väntat, vilket antydde viss logik i värdena.

5.3.1 Hypotes H1A – Resultatutjämnning vid stort överskott

<i>Tabell 5.4 – Test av H1A</i>				
Beroende variabel: DP				
Variabel	Koefficient	Standardavvikelse	t-värde	Sannolikhet
<i>C</i>	-0,566318	0,248849	-2,27575	0,023
<i>ÅRH1A</i>	0,038118	0,014637	2,604207	0,0093
<i>SKULD</i>	-0,019712	0,02624	-0,751213	0,4526
<i>STRL LG</i>	0,202121	0,080544	2,509456	0,0122
<i>FGDP</i>	-0,270097	0,014496	-18,63213	0
<i>DB</i>	0,036037	0,06774	0,531989	0,5948
<i>MAJS</i>	0,000961	0,01018	0,094364	0,9248
<i>BL</i>	-0,000307	0,011001	-0,027894	0,9777
R^2	0,230625	Anpassat R^2	0,11445	
Regressionens standardavvikelse	0,152776			
F-värde	1,985144	Sannolikhet(F-värde)	0,000000	

Den beroende variabeln DP mäter relativa förändringar i avskrivningar. ÅRH1A betecknar den oberoende variabeln som kopplar året före val med ett högt underliggande överskott. SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_LG mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

Det fanns ett signifikant positivt samband mellan förändringar i de relativa avskrivningarna (DP) och resultatjustering vid ett högt överskott året före valet. Detta kunde utläsas från koefficienten för ÅRH1A och dess statistiska signifikans. Detta innebar att det fanns en statistiskt betydelsefull relation mellan variablerna och för varje ytterligare kommun som uppvisade ett stort överskott året före val ökade de totala förändringarna i de relativa avskrivningarna med cirka 0,038. Därmed förkastas nollhypotesen för hypotes H1A.

5.3.2 Hypotes H1B – Resultatutjämnning vid litet överskott

<i>Tabell 5.5 – Test av H1B</i>				
Beroende variabel: DP				
Variabel	Koefficient	Standardavvikelse	t-värde	Sannolikhet
<i>C</i>	-0,553038	0,248644	-2,224212	0,0262
<i>ÅRH1B</i>	-0,037854	0,0147	-2,575069	0,0101
<i>SKULD</i>	-0,021882	0,02615	-0,836789	0,4028
<i>STRL LG</i>	0,200799	0,080527	2,493548	0,0127
<i>FGDP</i>	-0,270877	0,0145	-18,68171	0
<i>DB</i>	0,042434	0,067525	0,62841	0,5298
<i>MAJS</i>	0,001141	0,010179	0,112061	0,9108
<i>BL</i>	-0,000496	0,011	-0,045076	0,9641
R ²	0,230567	Anpassat R ²	0,114383	
Regressionens standardavvikelse	0,152782			
F-värde	1,984496	Sannolikhet(F-värde)	0,000000	

Den beroende variabeln DP mäter relativa förändringar i avskrivningar. ÅRH1B betecknar den oberoende variabeln som kopplar året före val med ett lågt underliggande överskott. SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_LG mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

Tabell 5.5 visade att det fanns ett signifikant samband mellan förändringar i de relativa avskrivningarna (DP) och ett lågt överskott året före val (ÅRH1B). För denna oberoende variabel anmärktes dock ett negativt samband, vilket kan utläsas i tabell 5.5. Detta innebär att för varje ytterligare kommun som uppvisade ett lågt överskott året före val minskade de totala

förändringarna i de relativa avskrivningarna med cirka 0,038. Det finns alltså tillräckligt med statistiskt belägg för att förkasta nollhypotesen.

5.3.3 Hypotes H1C – Resultatutjämnning vid underskott

Det förekom för få observationer för att utföra betydande regressionsanalyser. Därför valdes sambandet mellan året före val och underskott att inte undersökas vidare.

5.3.4 Hypotes H2A – Reningsbad vid maktskifte

<i>Tabell 5.6 – Test av H2A</i>				
Beroende variabel: DP				
Variabel	Koefficient	Standardavvikelse	t-värde	Sannolikhet
<i>C</i>	-0,537957	0,248835	-2,1619	0,0307
<i>ÅRH2A</i>	-0,020011	0,014238	-1,405417	0,1601
<i>SKULD</i>	-0,028443	0,026054	-1,091685	0,2751
<i>STRL_LG</i>	0,195361	0,080581	2,424396	0,0154
<i>FGDP</i>	-0,269053	0,014535	-18,51101	0
<i>DB</i>	0,053655	0,067432	0,795698	0,4263
<i>MAJS</i>	0,00064	0,010214	0,062695	0,95
<i>BL</i>	0,00183	0,011162	0,163987	0,8698
R ²	0,230567	Anpassat R ²	0,112323	
Regressionens standardavvikelse	0,152782			
F-värde	1,964526	Sannolikhet(F-värde)	0,000000	

Den beroende variabeln DP mäter relativa förändringar i avskrivningar. ÅRH2A betecknar den oberoende variabeln som kopplar valåret med maktskifte. SKULD mäter förändring av skuldsättning från föregående år. STRL_LG mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. FGDP avser förändring i föregående års periodiseringar. DB anger förändring i balansomslutning från föregående år. MAJS är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns BL som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

För studiens hypotes om resultatjustering vid maktskifte uppvisade regressionen inget signifikant samband mellan den beroende och oberoende variabeln. Det kunde enligt tabell 5.6 konstateras att förändringarna i de relativa avskrivningarna hade ett svagt negativt samband med maktskifte vid ett valår. Eftersom t-värde och sannolikheten inte uppvisade signifikans kan nollhypotesen inte med statistisk säkerhet förkastas.

5.3.5 Hypotes H2B – Reningsbad vid underskott

<i>Tabell 5.7 Test av H2B</i>				
Beroende variabel: DP				
Variabel	Koefficient	Standardavvikelse	t-värde	Sannolikhet
<i>C</i>	-0,536193	0,249188	-2,151762	0,0315
<i>ÅRH2B</i>	0,014141	0,040721	0,347278	0,7284
<i>SKULD</i>	-0,029131	0,026135	-1,114625	0,2651
<i>STRL LG</i>	0,194112	0,080682	2,405889	0,0162
<i>FGDP</i>	-0,270027	0,014525	-18,59069	0
<i>DB</i>	0,056696	0,067608	0,838603	0,4018
<i>MAJS</i>	0,001631	0,010194	0,159982	0,8729
<i>BL</i>	-0,000836	0,011022	-0,075836	0,9396
R ²	0,228362	Anpassat R ²	0,111844	
Regressionens standardavvikelse	0,153030			
F-värde	1,956571	Sannolikhet(F-värde)	0,000000	

Den beroende variabeln *DP* mäter relativa förändringar i avskrivningar. *ÅRH2B* betecknar den oberoende variabeln som kopplar valåret med ett underliggande underskott. *SKULD* mäter förändring av skuldsättning från föregående år. *STRL_LG* mäter kommunens logaritmerade storlek utifrån balansomslutning. *FGDP* avser förändring i föregående års periodiseringar. *DB* anger förändring i balansomslutning från föregående år. *MAJS* är en dummyvariabel för majoritetsstyre (1) och minoritetsstyre (0). Slutligen återfinns *BL* som anger om styret i kommunen är blocköverskridande (1) eller inte (0).

Testet visade att förändringarna i de relativa avskrivningarna inte visade ett signifikant samband vid ett valår när det förekom ett underskott. Det föreligger ett positivt samband mellan variablerna men som inte är statistiskt signifikant, därför finns det inte tillräckligt starka belägg för att förkasta nollhypotesen.

5.3.6 Hypotes H2C – Reningsbad vid maktskifte och stort underskott

Det förekom för få observationer för att kunna utföra betydande regressionsanalyser. Därför valdes sambandet mellan valår, maktskifte och underskott att inte undersökas vidare.

5.4 Valcykeln

Nedan presenteras tabell 5.8 som lägger fram förekomsten av andra signifikanta samband med den beroende variabeln som råder. I tabellen redovisas koefficientvärdena och sannolikhetsvärdena för de oberoende variablerna i regressionen på den beroende variabeln DP (relativa förändringar i periodiseringar). Signifikanta samband markerades med stjärnor på 95%- eller 99%-signifikansnivå och blåmarkerades för förtydligande effekt. Samtidigt ska tabellen tolkas med försiktighet eftersom två år före val och ett år före val uppvisade för få observationer vid underskott. Fördelningen av de oberoende variablernas observationer redovisas i bilaga 5.

Tabell 5.8 – Signifikans av regression för olika år - finns ett mönster mellan underliggande resultat, valår och resultatjustering?

<i>Samband för resultatjustering</i>		Två år före val	Ett år före val	Valår	Året efter val
<i>Stort överskott</i>	Koefficient	0,049390	0,038118	0,011611	-0,000873
	Sannolikhet	0,0009**	0,0093**	0,4165	0,9511
<i>Litet överskott</i>	Koefficient	-0,049291	-0,037854	-0,013082	-0,005412
	Sannolikhet	0,0010**	0,0101*	0,3529	0,7010
<i>Underskott</i>	Koefficient	<i>För få observationer</i>	<i>För få observationer</i>	0,014141	0,027719
	Sannolikhet	<i>För få observationer</i>	<i>För få observationer</i>	0,7284	0,4419

* Sambandet är signifikant på 0,05-nivå

** Sambandet är signifikant på 0,01-nivå

Utifrån denna tabell kan det konstateras att de två åren före valet uppvisade statistisk signifikans när det förekom ett stort överskott samt ett litet överskott. Resultatet pekade på tendenser som visade att ett stort överskott innebar relativa ökningarna förutom året efter ett val. Ett litet överskott medför relativa minskningar i avskrivningar under hela valcykeln och ett underskott kan tänkas förutsäga relativa ökningarna i avskrivningar.

6. Analys och diskussion – Att förstå resultaten

Utifrån föregående avsnitt redovisas implikationerna av de statistiska utfallen med koppling till studiens teoretiska ramverk och tidigare forskning. Därefter följer reflektioner angående lämpligheten att tillämpa Stalebrinks variabler, praktiska implikationer samt allmänna reflektioner på studiens brister i utförandet. Till sist presenteras förslag på fortsatt forskning.

6.1 Valets påverkan och politiska incitament

Tidigare forskning har konstaterat att resultatjustering förekommer i svenska kommuner (Stalebrink 2007; Donatella 2016; Donatella et al. 2019). Denna studie hade i syfte att undersöka valets påverkan på detta fenomen. Tidigare redovisade resultat beskriver sex samband med den relativa förändringen av periodiseringar hos kommuner. Innebörden av dessa analyseras och diskuteras utifrån teorin om public choice och tidigare forskning.

6.1.1 Signifikant samband mellan valcykel och resultatjustering

Den multipla regressionsanalysen ovan bekräftar ett positivt signifikant samband mellan resultatjustering och valcykeln när det underliggande resultatet är ett högt överskott. Undersökningens resultat visar att resultatjusteringen två år samt året före ett valår tenderar att vara högre än övriga år i valcykeln. Riktningen av sambanden kan tolkas som att sannolikheten för resultatutjämning ökar vid ett högt underliggande resultat och att sannolikheten minskar vid ett lågt underliggande resultat.

Att resultatjustering förekommer i högre grad året före ett valår överensstämmer med tidigare forskning från Portugal och Grekland (Ferreira et al. 2013; Cohen et al. 2019; Cohen & Malkogianni, 2022). Denna undersökning visar att samma samband mellan valcykel och resultatjustering också finns i de svenska kommunerna och inte endast i södra Europa. Uppvisandet av samma samband i ännu en institutionell kontext ökar allmängiltigheten av sambandet. Cohen et al. (2019) hittade däremot inget signifikant samband i italienska kommuner för detta påstående. Att resultatet skiljer sig åt från denna undersökning i svenska kommuner kan, liksom Cohen et al. (2019) själva konstaterade, bero på att Italiens kommuner har val vid

olika tidpunkter medan samtliga kommuner i både Grekland och Sverige håller sina val vid samma tidpunkt.

Ett resultat som inte förväntades av studiens hypoteser är att resultatjustering förekommer två år före ett val med en starkare riktningskoefficient än ett år före valår. Detta resultat har varken undersökts eller observerats i den tidigare forskning som legat till grund för denna undersökning. Eftersom det inte har funnits någon tidigare kunskap att luta sig mot i analysen utifrån befintlig litteratursökning kan endast spekulationer göras. En möjlig förklaring är att resultatet justeras nedåt vid ett högt resultat två år före valår för att ge det politiska styret möjlighet att justera resultatet uppåt efter kostsamma satsningar året före valet. Att genomföra större av- eller nedskrivningar två år före valet gör det också möjligt att undvika denna kostnad året före valet. Denna spekulativa förklaring ligger i linje med att politiker agerar opportunistiskt för att bli omvalda vid det kommande valet.

Att resultatjustering ökar inför ett val kan förklaras med teorin om public choice som säger att politiker agerar strategiskt inför ett val för att öka chanserna att bli omvalda (Tullock et al., 2002). Som tidigare nämnt i inledningen är subjektiva bedömningar om avskrivningar och nedskrivningar av tillgångar inte olagliga, utan ger snarare kommuner en möjlighet att bättre spegla sin verkliga ekonomiska situation. Risken med de subjektiva bedömningarna är däremot att politiker agerar opportunistiskt för att bli omvalda (García-Sánchez et al. 2014). Detta kan tänkas bli problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv, då väljare gör sina val vid valurnorna utifrån information som har justerats för att kommunpolitikerna vill signalera en ansvarsfull förvaltning av kommunens ekonomi. Detta kan göra att den demokratiska processen påverkas negativt av resultatjusteringen och kan i ett värsta scenario leda till att valet får ett annat utfall än om redovisningen inte justerats.

6.1.2 Inget signifikant samband för underskott

Det förväntade resultatet i denna uppsats var att kommuner skulle jämna ut resultatet vid underskott för att uppvisa ett litet positivt resultat året före valår, vilket inte kunde påvisas eftersom den oberoende variabeln som testades endast uppgick till tio observationer (se tabell

5.2). Ett sådant resultat går emot tidigare forskning (Ferreira et al. 2013; Cohen et al. 2019) som konstaterade en ökad resultatjustering det året i valcykeln.

Resultatet visade den förväntade negativa riktningskoefficienten men resultatet var inte signifikant. Signifikansen i tester kan bero på effektstorlek och provstorlek, vilket betyder att en stor effekt kan upptäckas med små prover, men små effekter behöver stora prover för att uppvisa signifikans (Grandin, u.å.). Eftersom variabeln omfattade ett litet antal datapunkter, och endast 0,22% av de totala observationerna, så kan dessa inte anses förklara något typ av hållbart samband till den beroende variabeln.

Grundantagandet i teorin om public choice utgår från att politiker agerar i egenintresse, och att detta blir ännu mer framträdande inför ett val (Tullock et al., 2002). Riktningskoefficienten som tagits fram för detta samband styrker antagandet för denna teori. Genom att utföra avskrivningar i mindre grad i samband med små underskott, agerar politikerna på ett sätt som gynnar deras egennyttan genom att generera så goda resultat som möjligt inför ett val.

6.1.3 Resultatjustering vid maktskifte kan inte bevisas

Ett samband mellan resultatjustering och ett maktskifte kan inte bekräftas. Resultatet visar inte ett signifikant samband vilket gör att hypoteserna inte kan accepteras. Samtidigt visar resultatet en svag fingervisning om sannolikheten för resultatjustering minskar vid ett maktskifte. Det ligger i linje med tidigare forskning från Cohen et al. (2019) som fann att resultatjustering används i högre grad när en borgmästare valdes om, än när ett maktskifte inträffade i kommunen. Också Cohen & Malkogianni (2022) fann att sannolikheten för resultatutjämning ökar när borgmästaren får förtroende att sitta ytterligare en mandatperiod.

Detta bekräftar bilden att incitamenten och förutsättningarna skiljer sig åt i privat och offentlig sektor. Tidigare forskning (Stalebrink, 2007; Donatella, 2020) har bekräftat att sannolikheten för reningsbad förekommer vid stora underskott. Resultaten från denna uppsats indikerar att sannolikheten för reningsbad inte ökar vid ett politiskt maktskifte, vilket det gör vid ett vd-byte i privat sektor (Wilson & Wang, 2010).

Ett underskott förväntades också generera större avskrivningar för att på så sätt "dumpa" kostnader på tidigare styre i ett så kallat reningsbad. Inte heller detta kunde påvisas med signifikanta resultat, även om riktningskoefficienten pekade på ett svagt positivt samband mellan underskott och resultatjustering. Underlaget genererade endast 17 datapunkter, vilket kan vara anledningen till varför sambandet inte kunde bevisas.

Variabeln som togs fram i syfte att testa sambandet mellan resultatjustering och underskott i kombination med maktskifte, genererade endast en observation. Det fanns med andra ord endast en kommun under de år som undersöktes där det hade inträffat ett valår, maktskifte och ett underliggande ekonomiskt underskott samtidigt. Därmed är det statistiska underlaget inte tillräckligt omfattande för att kunna skapa några signifikanta och meningsfulla samband till den beroende variabeln.

Att så få punkter fanns i materialet, både för underskott samt för kombinationen av maktskifte och underskott, visar att det inte är ett vanligt förekommande fenomen. Som Boyne (1997) konstaterar, i enlighet med teorin om public choice, kan intressekonflikter mellan politiker och väljare drivas av två motsatta krafter. Politiker vill agera i egenintresse, men i konkurrensen om makten kan politikerna motiveras att agera för allmänhetens intresse istället. Att genomföra ett reningsbad vid ett maktskifte skulle kunna vara ett exempel på att agera i egenintresse för att få föregående styre att framstå som inkompetenta. Samtidigt drivs politikerna av att vinna allmänhetens förtroende, vilket skulle kunna skadas vid ett större underskott. Även om skulden hade hamnat på förra styret kan det tänkas att eventuella besparingsåtgärder eller skattehöjningar måste genomföras av sittande styre. Det kan vara en förklaring till varför politiker väljer att avstå från att genomföra reningsbad vid valår.

Stalebrinks (2007) metod fokuserar endast på kostnadssidan och tar inte intäkter i beaktning. Justeringar via resultatutjämningsreserven som infördes 2013 (Lag 2017:725), där intäkter kan återföras till resultaträkningen vid ett underliggande negativt resultat, plockas därför inte upp av metoden i denna uppsats. Det är också en möjlig delmotivering till varför nollhypotesen inte kan förkastas.

6.1.4 Valcykelns påverkan på kommunernas resultatjustering

Sammantaget ger den presenterade analysen ovan en bredare förståelse för hur valcykeln kan påverka kommunernas resultatjustering. Kompletterat med tabell 6.1 och tidigare forskning, har det visats att resultatjustering förekommer i svenska kommuner och att politiker har incitament att agera i enlighet med teorin om public choice.

Tidigare forskning har analyserat sambandet mellan maktskifte och resultatjustering samt hur resultatjustering påverkas året före ett valår. Denna undersökning har gett en djupare förståelse för hur resultatjusteringen påverkas av en valcykel, då analysen har gjorts med utgångspunkt för de olika stadierna i valcykeln. Resultatet i denna studie visar att resultatjusteringen inte bara ökar året före ett valår utan redan två år före ett valår. Sambanden kan stärka teorin om att politiker agerar strategiskt för att öka sina chanser att bli omvalda.

Sambanden som lades fram genom analyserna följer de förväntade sambandsriktningarna utifrån tidigare forskning på relativa förändringar av avskrivningar i relation till de oberoende variablerna, även vid icke signifikanta samband. Som nämnts innan, vill kommunerna vid ett litet överskott minska de relativa avskrivningarna för att inte tynga ned ett bra resultat. Samma resonemang kan användas vid ett underskott. Kommunerna finner incitament i att relativt öka sina avskrivningar när det underliggande resultatet är ett underskott. Vid ett stort överskott är det undantaget året efter val som uppvisar ett negativt ej signifikant samband med relativa förändringar i avskrivningar. Det ska nämnas att signifikansen är väldigt låg för detta samband trots att 285 punkter observerades, vilket gör att det vore svårt att dra några slutsatser utifrån resultatet.

Tabell 6.1 – Finns ett mönster mellan underliggande resultat, valår och resultatjustering?

<i>Samband för resultatjustering</i>	Två år före val	Ett år före val	Valår	Året efter val
<i>Stort överskott</i>	Positivt signifikant samband**	Positivt signifikant samband**	Positivt ej signifikant samband	Negativt ej signifikant samband
<i>Litet överskott</i>	Negativt signifikant samband**	Negativt signifikant samband*	Negativt ej signifikant samband	Negativt ej signifikant samband
<i>Underskott</i>	<i>För få observationer</i>	<i>För få observationer</i>	Positivt ej signifikant samband	Positivt ej signifikant samband

* Sambandet är signifikant på 0,05-nivå

** Sambandet är signifikant på 0,01-nivå

6.2 Praktiska implikationer

Att sannolikheten för resultatjustering tenderar att öka ett och två år före ett val kan vara en intressant observation för politiska lekmannarevisorer och anlidade sakkunniga revisorer. Genom att öka medvetenheten hos granskande revisorer kan denna tendens hos politiker, att använda resultatjustering för att manipulera resultatet, dämpas. Även standardsättare och lagstiftare kan använda resultaten i uppsatsen för att bli mer medvetna om de ökade riskerna med resultatjustering inför ett val. Detta skulle kunna öka transparensen mellan väljare och kommunpolitiker, vilket är en viktig del av demokratin.

Att resultatjustering förekommer i högre utsträckning i kommuner inför val är något kommunerna bör ha i beaktning när de utför sin benchmarking för att hålla varandra ansvariga och främja jämförelser mellan finansiell prestation och identifiera potentiella avvikelser. Detta kan hjälpa till att upptäcka ovanliga mönster som kan indikera resultatjustering och främja en kultur av ansvarsskyldighet.

Som nämnts tidigare används redovisningsinformation främst för intern styrning i offentlig verksamhet (Haraldsson, 2016). Att resultatet justeras skulle därmed kunna innebära praktiska implikationer i den dagliga verksamheten i kommunen. Ett negativt resultat som justeras till ett litet positivt resultat skulle, medvetet eller omedvetet, kunna dölja besparingsbehov i verksamheten. På samma sätt kan ett högt underliggande resultat som justeras nedåt till ett

mindre positivt resultat dämpa kritik om för höga skatter eller satsningar på kvalitetsförbättringar i verksamheten. Resultatjustering riskerar därmed att minska den ekonomiska effektiviteten i Sveriges kommuner, vilket är en viktig pusselbit att ha med sig när väljare går till valbåset. Denna kunskap kan effektivisera oppositionspolitikernas dagliga granskning av de styrande politikerna.

6.3 Stalebrink – rätt till rätt syfte

Genom uppsatsen användes Stalebrinks (2007) hantering och beräkning av variabler för att analysera resultatjustering i svenska kommuner inför val. Detta innebär att variablerna liknar de i hans studie, men att de statistiska beräkningarna gjorts med paneldata istället för en OLS. Enligt de statistiska beräkningar och analyser som tagits fram i denna studie så skiljer sig resultaten från de förväntade utfallen. Detta beror på ett antal faktorer, men främst påverkades resultaten av avsaknad av punkter där kriterierna för bland annat maktskifte, reningsbad och resultatjustering uppnåddes. Detta försvårade undersökningen av samband avsevärt enligt denna metod när reningsbad och resultatjustering kopplades till olika år i valcykeln.

Som nämnt i tidigare kapitel tas Stalebrinks ekvivalent av variabeln DP fram genom beräkning av förändring i periodiseringar, med enbart hänsynstagande i poster ur kostnadssidan av resultaträkningen. Därmed går undersökningen miste om flera viktiga delar i analysen. Problematiken i att Stalebrinks exakta uträkningar inte angetts i hans artikel innebär att det lämnats tolkningsutrymme som kan påverka pålitligheten bakom metoden. Dessutom bör det påpekas att Stalebrink inte räknat med resultatutjämningsreserven som introducerades 2013 (SKR, 2020), vilket gör att beräkningarna och förhållandena mellan periodiseringar och kontrollvariabler troligtvis inte fångas upp tillräckligt.

Med detta i ryggen kan det konstateras att Stalebrinks metod är effektiv för att beskriva förekomsten av resultatutjämnning och reningsbad i svenska kommuner, men att den för denna uppsats där reningsbad och resultatjustering kopplas till valcykeln inte varit lämplig fullt ut.

6.4 Reflektioner från arbetets gång

Med tidigare avsnitt var inte avsikt att lägga skulden för inkonsekventa resultat på Stalebrinks metoder. Det råder full medvetenhet om de begränsande omständigheter som kan ha påverkat trovärdigheten och resultaten från studien. Det största hindret var den höga statistiska inlärningskurvan som paneldataanalys presenterade, när tidigare enbart grundläggande statistiska metoder behärskades. Processen att lära sig datahantering, variabelkalkylering och analyser i SPSS och eViews för longitudinell data var lång och tidskrävande. I kännedom om denna inlärningskurva valdes att enbart analysera två valcykler. En analys av fler valcykler hade gett mer datapunkter och mer pålitliga resultat vid undersökning av fler år för kommuner. Särskilt eftersom det upptäckts enbart ett tillfälle där valår, maktskifte och ett stort underskott skett samtidigt kommer en sådan obetydlig mängd data inte att påverka eller kunna beskriva variationen i den beroende variabeln.

I syfte att inkludera flera observationer i studien sänktes gränsvärdet för underskott i samtliga hypoteser. Istället för att utgå från tröskelvärdet på $-7,5\%$ för ett så kallat stort underskott, ändrades kriteriet till att samtliga resultat under 0% gränsen ansågs vara stora nog för att vilja utföra ett reningsbad. Å ena sidan innebar detta flera observationer som skulle kunna förklara variationen i den beroende variabeln, men å andra sidan blev den oberoende variabeln inte lika stark som vid tillämpningen av det högre gränsvärdet. Ett större antal år i undersökningen skulle kunna lösa detta problem genom att lyckas identifiera fler datapunkter under gränsvärdet $-7,5\%$. Bristen på observationer beror huvudsakligen på det begränsade antal år som undersöktes.

En regressionsanalys på paneldata förstärks och hanterar heterogenitet bättre desto fler förklarande variabler inkluderas i modellen. Som nämnts tidigare innebär ett högre R^2 värde en bättre förklaringsgrad av analysen på variationen i den beroende variabeln. Därmed hade flera kontrollvariabler kunnat inkluderas i analysen, genom att inkludera ytterligare förklarande variabler som nyttjats i tidigare forskning. Eftersom flera av variablerna inte förklaras på ett pedagogiskt sätt genom tidigare studier har det varit svårt att inkludera vissa av dessa.

En brist i kontrollvariablerna är användningen av förändring i balansomslutningen snarare än en kontroll av förändringar i anläggningstillgångar. Balansomslutningen inkluderar mer än endast

anläggningstillgångarna. Därför skulle analysen kunna anses mer tillförlitlig om förändringar i anläggningstillgångar hade undersökts, eftersom det är dessa som skall skrivas av under året.

Det ska också tilläggas att denna studie är kvantitativ och därmed endast undersöker ekonomiska förhållanden. Incitament, motiv och eventuella uttalade strategier kan inte fångas upp av undersökningen. Denna begränsning gör att resultatet endast kan analysera mönster i redovisningen utifrån tidigare teorier och kunskaper om politiska incitament. Samtidigt behöver påpekas att resultatjustering i sin definition inte implicit är negativt. Det kan även finnas fördelar med fenomenet eftersom kommunikation och redovisning av ekonomiska resultat kan göras mer effektivt för externa intressenter (Healy & Wahlen, 1999; Walker, 2013).

6.5 Fortsatt forskning

Eftersom detta forskningsområde ännu är långt ifrån mättat finns det mycket kvar att undersöka i framtiden. Ett förslag på vidare forskning hade varit att undersöka huruvida resultatjustering förekommer på andra nivåer inom offentlig sektor, som regioner samt staten och även där koppla detta till valcykler. Tillvägagångssättet hade därutöver kunnat anta en kvalitativ ansats, där frågeställningen istället besvaras genom djupgående intervjuer med politiker och tjänstemän. På detta sätt hade frågor om incitament och drivkrafter till resultatjustering inom den offentliga sektorn kunnat undersökas närmare.

Genom att hålla sig till Sverige som geografiskt område för forskningen så hade det även varit intressant att se om kopplingar kan dras till enskilda politiska partier och resultatmanipulering. Är det mer framträdande för högerpartier eller vänsterpartier att resultatjustera? Finns det över huvud taget någon koppling mellan detta beteende och den politiska ideologi som tillämpas inom den offentliga sektorn?

7. Slutsatser

Det avslutande avsnittet sammanfattar fynden i uppsatsen och beskriver hur studien i ett större sammanhang kan tänkas bidra till det kunskapsgap som undersökts. Finns det ett samband mellan valcykeln och resultatjustering i svenska kommuner?

7.1 Sammanfattning

Denna studie har undersökt hur resultatjustering kan kopplas till valcykeln. Studien bekräftar det som konstaterats i tidigare forskning; sannolikheten för resultatjustering ökar ett år före ett val. Samtidigt pekar resultatet på att resultatjusteringen inför ett val påbörjas tidigare än vad forskning hittills har uppmärksammat – i alla fall den forskning som har legat till grund för denna uppsats.

Sammanfattningsvis visar denna studie att:

- Sannolikheten för resultatjustering ökar året före ett valår.
- Sannolikheten för resultatjustering ökar två år före ett valår.
- Det fanns inte tillräckligt många observationer för att kunna beskriva sannolikheten för resultatjustering vid underskott, varken året före ett val eller under själva valåret när det skett ett maktskifte.

Public choice är den teori som användes genomgående för att förklara politikerns beteenden under de olika omständigheterna. Studien ger stöd för denna framstående teori vilket visar på att den kan lyckas beskriva förhållningssätt inför val. Att resultatjustering förekommer redan två år före ett val kan indikera att politikerns opportunistiska beteende uppvisas under en större del av valcykeln än vad tidigare forskning visat.

Studien hade för avsikt att testa Stalebrinks (2007) metod, för att se om den håller än idag. På grund av tidsbrist analyserades endast två valcykler, vilket fick till följd att för få punkter observerades vid några av hypoteserna. För att fullt ut testa Stalebrinks metod kopplat till valår krävs ett större underlag. Först då kan definitiva slutsatser dras om metoden ännu är lämplig.

Studiens utfall kan uppmärksamma opportunistiska beteenden i form av resultatjustering, vilket kan leda till konkreta åtgärder av revisorer, lagstiftare och standardsättare för att begränsa resultatmanipulering i de svenska kommunerna. I sin tur skulle detta kunna ha påföljder för den ekonomiska effektiviteten i den svenska kommunala verksamheten.

7.2 Slutsatser

Så, *What's the name of the game?* Denna studie har inte svaret på frågan från dess titelsida, men resultatet visar att resultatjustering kan vara en del av det politiska spelet. Att förstå omfattningen och motiven bakom resultatjustering i svenska kommuner är avgörande för beslutsfattare, lagstiftare, standardsättare och medborgare. Att tillhandahålla empiriskt belägg på den specifika tidpunkten för resultatjustering tillför till den bredare forskningen om offentlig sektors ekonomiska resurshantering och potentiella konsekvenser för demokratiska beslutsprocesser.

Uppsatsens syfte var att undersöka huruvida det fanns något samband mellan resultatjustering och valcyklerna under kommunalvalen 2014 samt 2018. Utfallen i studien stödjer syftet genom att utvärdera och beskriva förhållandet mellan resultatjustering i svenska kommuner och valcykler. Resultatet visar att resultatjustering tenderar att ske inför val, för att få kommunpolitiker att framstå som mer kompetenta. Det kan tyda på att signaleringen i redovisningsinformation till intressenter om styrets kompetens är viktig även två år före valåret.

Sammanfattningsvis bidrar denna uppsats till kunskap om resultatjustering i svenska kommuner och lyfter fram statistiskt stöd som tyder på en koncentration av resultatutjämning åren före kommunalvalen. Resultaten framhäver vikten av att övervaka och förebygga detta fenomen för att främja transparens, ansvarsskyldighet och representativa offentliga finanser inför och efter valprocessen.

Bilagor

Bilaga 1 – Figur-, Tabell- och Formelförteckning

Figurförteckning

Figur 1.1 – Donatella (2016) om underliggande ekonomiskt resultat som incitament till resultatjustering.....	9
Figur 4.1 – Bokslut som ingår i studien (2010 och 2011 ej inkl.).....	29
Figur 4.2 – Anpassad figur utifrån Donatella (2016) om underliggande ekonomiskt resultat som incitament till resultatjustering. Jämför figur 1.1.....	35
Figur B1 – Boxplot av DP per kommun.....	68

Tabellförteckning

Tabell 3.1 – Tidigare forskning – Politisk påverkan på resultatjustering i kommuner.....	20
Tabell 4.1 – Sammanfattning av studiens variabler.....	33
Tabell 5.1 – Deskriptiv statistik över samtliga variabler i studien.....	45
Tabell 5.2 – Fördelning oberoende variabler över materialet, outliers exkluderade.....	46
Tabell 5.3 – Pearsons korrelationskoefficient för variabler i studien, outliers exkluderade.....	47
Tabell 5.4 – Test av H1A.....	49
Tabell 5.5 – Test av H1B.....	50
Tabell 5.6 – Test av H2A.....	51
Tabell 5.7 Test av H2B.....	51
Tabell 5.8 – Signifikans av regression för olika år - finns ett mönster mellan underliggande resultat, valår och resultatjustering?.....	54
Tabell 6.1 – Finns ett mönster mellan underliggande resultat, valår och resultatjustering?.....	59

Formelförteckning

Formel 4.1 – Relativa förändringar av avskrivningar (Δ Period, DP).....	34
Formel 4.2 – Variabler RU och RB.....	34
Formel 4.3 – Förändring av skuldsättning (SKULD).....	38
Formel 4.4 – Förändring i föregående års periodiseringar (FGDP).....	38
Formel 4.5 – Förändring i balansomslutning (Δ Balans, DB).....	39
Formel 4.6 – Pearson's r (Edling & Hedström, 2003).....	41
Formel 4.7 – Fixed effects model (Menard, 2008).....	42
Formel 4.8 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1A.....	43
Formel 4.9 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1B.....	43
Formel 4.10 – Regressionsformel för lösning av hypotes H1C.....	44
Formel 4.11 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2A.....	44
Formel 4.12 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2B.....	44
Formel 4.13 – Regressionsformel för lösning av hypotes H2C.....	44

Bilaga 2 – Robusthetsanalys gränsvärde överskott och underskott

Robusthetsanalys gränsvärde överskott (RU_FK)					
Procentsats	5%	10%	15%	20%	25%
n överskott	1117	102	12	6	5

Robusthetsanalys gränsvärde underskott (RB_FK)						
Procentsats	0%	-5%	-7,5%	-10%	-12,5%	-15%
n underskott	79	20	13	12	10	4

Robusthetsanalys gränsvärde överskott (RU_ÅR)					
Procentsats	5%	10%	15%	20%	25%
n överskott	1246	99	13	7	6

Robusthetsanalys gränsvärde underskott (RB_ÅR)						
Procentsats	0%	-5%	-7,5%	-10%	-12,5%	-15%
n underskott	55	15	12	10	6	4

Bilaga 3 – Beräkning av variabler ÅRH1A - ÅRH2C

År =2013 OR 2017	RURB ≥ 5%	ÅRH1A
1	0	
1	1	1
0	1	

År =2014 OR 2018	MS	ÅRH2A
1	1	1
0	1	
1	0	

År =2013 OR 2017	0% ≤ RURB < 5%	ÅRH1B
0	1	
0	1	
1	1	1

År =2014 OR 2018	RURB < 0%	ÅRH2B
0	1	
1	1	1
1	0	

År =2013 OR 2017	RURB < 0%	ÅRH1C
1	0	
0	1	
1	1	1

År =2014 OR 2018	RURB < 0%	MS	ÅRH2C
1	1	1	1
0	1	1	
1	1	0	

- Norberg 2018
- Bräcke 2013
- Älmhult 2016
- Högsby 2014
- Bromölla 2013
- Lilla Edet 2016

Efter en manuell genomgång av respektive årsbokslut har följande observationer inkluderats i studien eftersom det inte fanns några exceptionella förklaringar till av- och nedskrivningarna:

- Upplands Väsby 2015
- Solna stad 2013
- Uppsala 2017
- Färgelanda 2019
- Laxå kommun 2014

Bilaga 5 – Fördelning av oberoende variabler för analys av valcykel

<i>Antal observationer (andel)</i>	Två år före val	Ett år före val	Valår	Året efter val	Totalt
<i>Stort överskott</i>	368 (15,97%)	369 (16,02%)	222 (9,64%)	285 (12,38%)	1246
<i>Litet överskott</i>	575 (24,97%)	199 (8,64%)	338 (14,68%)	273 (11,85%)	1385
<i>Underskott</i>	5 (0,22%)	10 (0,43%)	17 (0,74%)	23 (1,00%)	55

Källhänvisning

Adeleye, B. N., (2018), "Interpreting Regression Output from EViews", Tillgänglig online: [http://cruncheconometrix.blogspot.com/2018/02/how-to-interpret-regression-output-in_3.html#:~:text=Prob%20\(F%2Dstatistic\)%3A,significance%20of%20the%20F%20statistic](http://cruncheconometrix.blogspot.com/2018/02/how-to-interpret-regression-output-in_3.html#:~:text=Prob%20(F%2Dstatistic)%3A,significance%20of%20the%20F%20statistic), [Hämtad 2023-05-15]

Amroso, S., Bruno, R. L. & Magazzini, L., (2022), "The Identification of Time-Invariant Variables in Panel Data Model: Exploring the Role of Science in Firms' Productivity", [pdf], IZA Institute of Labor Economics, Tillgänglig online: <https://docs.iza.org/dp15708.pdf>

Anthony, R. N., (1985), "Games government accountants play", *Harvard Business Review*, vol. 63, no. 5, pp. 161-170

Arcas, M. J. & Marti, C., (2016), "Financial Performance Adjustment in English Local Governments", *Australian Accounting Review*, vol. 26, no. 2, pp. 141-152

Arnaboldi, M. & Lapsley, I., (2009), "On the Implementation of Accrual Accounting: A Study of Conflict and Ambiguity", *European Accounting Review*, vol. 18, no. 4, pp. 809-836

Beck, A.W., (2018), "Opportunistic financial reporting around municipal bond issues", *Review of Accounting Studies*, vol. 23, no. 3, pp. 785-826

Bisogno, M. & Donatella, P., (2021), "Earnings management in public-sector organizations: a structured literature review", *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, vol. 34, no. 6, pp. 1-25, Tillgänglig online: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JPBAFM-03-2021-0035/full/html>

Boyne, G. A. & Ashworth, R., (1997), "Party competition in local government: an empirical analysis of English Councils, 1974–1994", *Policy and Politics*, 25, 129–42

Bryman, A. & Bell, E., (2017), "Företagsekonomiska forskningsmetoder", Stockholm: Liber

Buchanan, J. M. & Tullock, G., (1962), "The calculus of consent: Logical foundations of a constitutional democracy", Ann Arbor: University of Michigan Press

Burgstahler, D. & Dichev, I., (1997), "Earnings management to avoid earnings decreases and losses", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 24, No. 1, pp. 99-126, ISSN 0165-4101, [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(97\)00017-7](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(97)00017-7).

Capalbo, F., Lupi, C., Smarra, M. & Sorrentino, M., (2020), "Elections and earnings management: evidence from municipally-owned entities", *Journal of Management and Governance*, vol. 25, pp. 707-730

Carle, L., (2018), "Eda kämpar med ekonomin", *Arvika Nyheter*, 27 augusti, p.8, Tillgänglig online: Retriever Mediearkivet [Hämtad: 2023-05-15]

Carlsson, J., Sandell, N. & Tagesson, T., (2014), "Sammanställd redovisning – mot en förbättrad kommunal koncernredovisningspraktik", *Balans: tidskrift för redovisning och revision*, no. 9, pp. 6-8, Tillgänglig online:

https://www.faronline.se/dokument/balans-fordjupning/2010-tal/2014/nr-4/balans_fordjupning_2014_n04_a0003/ [Hämtad 2023-03-27]

Carpenter, V. & Feroz, E., (2001), "Institutional theory and accounting rule choice: An analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles", *Accounting Organizations and Society*, vol. 26, pp. 565-596

Cohen, S. & Malkogianni, I., (2022), "Accrual accounting earnings around zero in Greek municipalities: the relevance of political factors", *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, vol. 18, no. 2, pp. 137-162.

Cohen, S., Bisogno, M. & Malkogianni, I., (2019), "Earnings management in local governments: the role of political factors", *Journal of Applied Accounting Research*, vol. 20, no. 3, pp. 331-348

Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A., (1996), "Causes and consequences of earnings manipulation: An analysis of firms subject to enforcement actions by the SEC", *Contemporary Accounting Research*, vol. 13, no. 1, pp. 1-36

Djurfeldt, G., (2009), *Statistisk verktygslåda 2: multivariat analys*, (1. uppl.), Stockholm: Studentlitteratur. ss.105-124

Donatella, P., Haraldsson, M. & Tagesson, T., (2019), "Do audit firm and audit costs/fees influence earnings management in Swedish municipalities?", *International Review of Administrative Sciences*, vol. 85, no. 4, pp. 673-691

Donatella, P., Runesson, E. & Tagesson, T., (2023), "To manage or reserve accruals? Evidence from a balanced-budget requirement reform", *Public Money & Management*

Donatella, P., (2016), "Artificiell styrning av resultat: om ekonomi, politik och tjänstemän", [e-bok] Göteborg: BAS, Tillgänglig online:

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat07147a&AN=lub.4901391&site=eds-live&scope=site> [Hämtad 2023-03-29]

Donatella, P., (2020), "Is political competition a driver of financial performance adjustments? An examination of Swedish municipalities", *Public Money & Management*, vol. 40, no. 2, pp. 122-130

Edling, C. & Hedström, P., (2003), "Kvantitativa metoder: grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare", Lund: Studentlitteratur

Elliott, J. A. & Shaw, W. H., (1988), "Write-Offs As Accounting Procedures to Manage Perceptions", *Journal of Accounting Research*, vol. 26, pp. 91-119, Tillgänglig online:

<https://www.jstor.org/stable/2491182?origin=crossref> [Hämtad 2023-03-29]

Falkman, P. & Tagesson, T., (2008), "Accrual accounting does not necessarily mean accrual accounting: factors that counteract compliance with accounting standards in Swedish municipal accounting", *Scandinavian Journal of Management*, vol. 24, no. 3, pp. 271-283

FAR Online, (2023), "Bokföringsmässiga grunder", Tillgänglig online: https://www.faronline.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/b/rr_bokforingsmassigagrunder/?q=bokf%C3%B6ringsm%C3%A4ssiga%20grunder [Hämtad 2023-05-15]

Felix, R., (2015), "The use of inter-fund transfers to manage the 'bottom line' in the municipal context", *Journal of Governmental and Nonprofit Accounting*, vol. 4, no. 1, pp. 17-31

Ferreira, A., Carvalho, J. & Pinho, F., (2013), "Earnings management around zero: a motivation to local politician signalling competence", *Public Management Review*, vol. 15, no. 5, pp. 657-686

Ferreira, A., Carvalho, J. & Pinho, F., (2020), "Political competition as a motivation for earnings management close to zero: the case of Portuguese municipalities", *Journal of Public Budgeting, Accounting and Financial Management*, vol. 32, no. 3, pp. 461-485

García-Sánchez, I., Mordán, N. & Cuadrado-Ballesteros, B., (2014), "Do electoral cycles affect local financial health?", *Policy Studies*, vol. 35, no. 6, pp. 533-556

Gosling, J. J., (1992), "Budgetary Politics in American Governments", New York: Longman

Grandin, U., (u.å.), "Styrkeanalyser", Tillgänglig online: https://www.miljostatistik.se/styrka_principerna.html [Hämtad 2023-05-20]

Guarini, E., (2016), "The day after: newly-elected politicians and the use of accounting information", *Public Money & Management*, vol. 36, no. 7, pp. 499-506

György, A., (2012), "Public Sector's Principal-Agent Theory In A Global World", *Politeja*, no. 20/3, pp. 101-108, Tillgänglig online: <http://www.jstor.org/stable/24920085> [Hämtad 2023-03-27]

Haraldsson, M., (2016), "Accounting and auditing in municipal organisations – Four papers on accounting compliance and audit costs", PhD thesis, Department of Business Administration, Lund University, Tillgänglig online: <https://portal.research.lu.se/en/publications/accounting-and-auditing-in-municipal-organisations-four-papers-on> [Hämtad 2023-04-18]

Healy, P. M. & Wahlen, J. M., (1999), "A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting", *Accounting Horizons*, vol. 13, pp. 365-383

Johnson, R. A. & Wichern, D. W., (2013), "Applied Multivariate Statistical Analysis", London: Pearson Education

Jones, J. J., (1991), "Earnings Management During Import Relief Investigations", *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228. <https://doi.org/10.2307/2491047>

- Jones, M. J., (2011), "Creative Accounting, Fraud and International Accounting Scandals", London: John Wiley & Sons Ltd
- Kido, N., Petacchi, R. & Weber, J., (2012), "The influence of elections on the accounting choices of governmental entities", *Journal of Accounting Research*, vol. 50, no. 2, pp. 443-476
- Kirschenheiter, M. & Melumad, N.D., (2002), "Can 'Big Bath' and Earnings Smoothing Co-Exist as Equilibrium Financial Reporting Strategies?", *Journal of Accounting Research*, vol. 40, no. 3, pp. 761-796
- Klok, P. J. & Denters, B., (2013), "Citizen Democracy and the Responsiveness of Councillors: The Effects of Democratic Institutionalisation on the Role Orientations and Role Behaviour of Councillors", *Local Government Studies*, 39:5, 661-680, DOI: 10.1080/03003930.2012.670747
- Lag (1999:1554), "Årsredovisningslagen", SFS, Tillgänglig online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/arsredovisningsslag-19951554_sfs-1995-1554 [Hämtad 2023-03-30]
- Lag (2017:725), "Kommunallag", SFS, Tillgänglig online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kommunallag-%202017725_sfs-2017-725 [Hämtad 2023-03-30]
- Lag (2018:597), "om kommunal bokföring och redovisning", SFS, Tillgänglig online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2018597-om-kommunal-bokforing-och_sfs-2018-597 [Hämtad 2023-03-29]
- Lag (2022:629), "om proportionella val i kommuner och regioner", SFS, Tillgänglig online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2022629-om-proportionella-val-i-kommuner_sfs-2022-629 [Hämtad 2023-03-29]
- Laughlin, R., (2012), "Debate: Accrual accounting: Information for accountability or decision usefulness?", *Public Money & Management*, vol. 32, no. 1, pp. 45–46
- Leone, A. and Horn, L., (2005), "How do Non-profit Hospitals Manage Earnings?", *Journal of Health Economics*, 24 pp. 815–37.
- Lindström, N., (2018), "Tomtförsäljning ger ett stort plus", *Mariestads-Tidningen*, 6 september, p.4, Tillgänglig från Retriever Mediarkivet [Hämtad: 2023-05-15]
- Lundin, O., (2010), "Revisionen reviderad - en rapport om en kommunal angelägenhet", [pdf], Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO 2010:6), Tillgänglig online: https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2010/07/Rapport-2010_6-till-webben.pdf [Hämtad 2023-03-29]
- Lyu, C., Wang, K., Zhang, F. & Zhang, X., (2018), GDP management to meet or beat growth targets, *Journal of Accounting and Economics*, vol. 66, no. 1, pp. 318-338

- Menard, S., (2008), “Handbook of Longitudinal Analysis - Design, Measurement and Analysis”, Burlington: Academic Press
- Moore, M. L., (1973), “Management Changes and Discretionary Accounting Decisions”, *Journal of Accounting Research*, vol. 11, no. 1, pp. 100–107
- Pilcher, R. & Van der Zahn, M., (2010), “Local Governments, Unexpected Depreciation and Financial Performance Adjustment”, *Financial Accountability & Management*, vol. 26, no. 3, pp. 299–324
- Rakhman, F. & Wijayana, S., (2019), “Determinants of Financial Reporting Quality in the Public Sector: Evidence from Indonesia”, *The International Journal of Accounting*, vol. 54, no. 03, pp. 1094-4060
- Ramanna, K. & Roychowdhury, S., (2010), “Elections and discretionary accruals: evidence from 2004”, *Journal of Accounting Research*, 48(2), 445–475.
- Reischmann, M., (2016), “Creative accounting and electoral motives: evidence from OECD countries”, *Journal of Comparative Economics*, vol. 44, no. 2, pp. 243-257
- Sandberg, B. & Stureson, J., (1996), “Visionen om den styrbara kommunen: ekonomistyrprocess och styreffekter i kommunen”, Malmö: Liber - Hermods
- Schettini, B.P. & Terra, R., (2020), “Limits on government spending: evidence of manipulation from Brazilian municipalities”, *Applied Economics Letters*, vol. 27, no. 14, pp. 1200-1205
- Schipper, K., (1989), “Commentary on Earnings Management”, *Accounting Horizons*, vol. 3, pp. 91-102
- Sohlander Cassel, A., (2018), “Rekordstort underskott”, *Tidningen Ångermanland*, 6 september, p.6, Tillgänglig från Retriever Mediearkivet [Hämtad: 2023-05-15]
- Stalebrink, O., (2007), “An investigation of discretionary accruals and surplus-deficit management: Evidence from Swedish municipalities”, *Financial Accountability & Management*, vol. 23, no. 4, pp. 441–458.
- Statens Offentliga Utredningar, (2016), “En ändamålsenlig kommunal redovisning”, [pdf], (SOU 2016:24), Finansdepartementet, Tillgänglig online: <https://www.regeringen.se/contentassets/6a554d356aad4f57b5af2e387587aeb4/en-andamalsenlig-kommunal-redovisning-sou-201624/> [Hämtad 2023-03-29]
- Statistiska centralbyrån, Statistikdatabasen, (u.å.), “Balansräkning för kommuner efter region och balansräkningsposter. År 1998 - 2022”, Tillgänglig online: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_OE_OE0107_OE0107A/Balans_Kn/ [Hämtad 2023-03-28]
- Statistiska centralbyrån, Statistikdatabasen, (u.å.), “Resultaträkning för kommuner efter region och resultaträkningsposter. År 1998 - 2022”, Tillgänglig online:

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_OE_OE0107_OE0107A/ResultKn/ [Hämtad 2023-03-28]

Stubben, S. R., (2010), “Discretionary revenues as a measure of earnings management”, *The Accounting Review*, 85(2), 695–717.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, (2018), “Koalitionsbildningsprocesser i ett nytt politiskt landskap”, Tillgänglig online:
<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979efbac5f/1643285572314/7585-641-4.pdf>
[Hämtad 2023-05-15]

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, (2020), “RUR och God ekonomisk hushållning”, [pdf], Tillgänglig vid:
<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979efae6e9/1643183143203/7585-557-8.pdf>
[Hämtad 2023-05-15]

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, (2022), “*Kommuner och regioner*”, Tillgänglig online:
<https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner.431.html#:~:text=Kommunerna%20ansvarar%20f%C3%B6r%20en%20stor,frivilliga%20och%20beslutas%20av%20lokalpolitikerna> [Hämtad 2023-04-06]

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, (2023:a), “God revisionsred i kommunal verksamhet 2022”, Tillgänglig online:
<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/kommunalrevision/godrevisionsred.386.html>
[Hämtad 2023-04-06]

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, (2023:b), “Valresultat, Styren - Styren i kommuner 1994-”, Tillgänglig online:
<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/valmaktfordelning/valresultatstyren.4696.html>,
[Hämtad 2023-04-21]

Tullock, G., Seldon, A. & Brady, G. L., (2002), “Government failure: a primer in public choice”, Washington DC: Cato Institute

Valmyndigheten, (2023), “Fördelning av mandat”, Tillgänglig online:
<https://www.val.se/valresultat/om-rostrakning-och-valresultat/mandatfordelning.html> [Hämtad 2023-03-29]

Vinnari, E. M. & Näsi, S., (2008), “Creative Accrual Accounting in the Public Sector: ‘Milking’ Water Utilities to Balance Municipal Budgets and Accounts”, *Financial Accountability & Management*, vol. 24, no. 2, pp. 97–116

Walker, M., (2013), “How far can we trust earnings numbers? What research tells us about earnings management”, *Accounting and Business Research*, vol. 43, no. 4, pp. 445–48123456789

Walsh, P., Russell, C. & Larke, F., (1991), “Big bath accounting using extraordinary items adjustments: Australian empirical evidence”, *Journal of Business Finance and Accounting*, vol. 18, pp. 173–189

Wang, L. & Yung, K., (2011), “Do state enterprises manage earnings more than privately owned firms? The case of China”, *Journal of Business Finance & Accounting*, 38(7–8), 794–812.

Weisberg, S., (2013), “Applied Linear Regression”, 4:e uppl, New York: Wiley

Wilson, M. & Wang, L.W., (2010), “Earnings management following chief executive officer changes: The effect of contemporaneous chairperson and chief financial officer appointments”, *Accounting and Finance*, vol. 50, pp. 447-480

Wooldridge, J. M., (2012), “Introductory econometrics : a modern approach”, Mason, Ohio: South-Western Cengage Learning,

Wuryani, E., (2013), “Company size in response to earnings management and company performance”, *Journal of Economics, Business, and Accountancy Ventura*, vol. 15, no. 3, pp. 491-506

Xie, B., Davidson, W. N. & DaDalt P. J., (2003), “Earnings management and corporate governance: the role of the board and the audit committee”, *Journal of Corporate Finance*, vol. 9, no. 3, pp. 295-316, Tillgänglig online: [https://doi.org/10.1016/S0929-1199\(02\)00006-8](https://doi.org/10.1016/S0929-1199(02)00006-8).
[Hämtad 2023-04-06]

Zimmerman, J. L., (1977), “The Municipal Accounting Maze: An Analysis of Political Incentives”, *Journal of Accounting Research*, vol. 15, pp. 107-144